

Marinko Perušić

Karlovac

RJEČNIK ČAKAVSKOG NARJEČJA OPĆINE DUGA RESA I KARLOVAC

UDK 800.87.801.3

Rad primljen za tisak 18. lipnja 1986.

»I mi bismo pobigli odavud, dali nas slatkost bašćine zadrži«

Petar Zoranić

U m j e s t o p r e d g o v o r a

Ovaj rječnik predstavlja prvi pokušaj prikupljanja i otimanja zaboravu jezičnog blaga jedne male čakavske oaze, kraja o kojem se i inače malo zna i kojim se malo bavilo. Prikupljene riječi potječu iz područja karlovačkog četverorječja, kraja omeđenog na istoku Koranom, odnosno Kordunom, na zapadu i sjeveru Šupom, pa dakle djelomice i Slovenijom, a na jugu ogulinjskim krajem. To područje, od oko tisuću kvadratnih kilometara, sa oko 50 000 stanovnika, odgovara administrativnim granicama općine Duga Resa i južnim i zapadnim dijelovima općine i grada Karlovca, a predstavlja samosvojnu etnografsku i zemljopisnu cjelinu. Ovaj kraj okružen je i drugim kontinentalnim oazama čakavice (ozaljski, ogulinjski kraj, Lika, Gorski Kotar, Žumberak), no obraditi sve to prevelik je posao za jednog amatera. Čakavski elementi postoje i u tipično kajkavskim selima između Karlovca i Zagreba, i drugdje, pa se nadam da će se i tamo naći zaljubljenika tog našeg drevnog izraza. Najveći broj ovdje prikupljenih riječi potječe iz Zvečaja, sela iz središta kraja (isto vrijedi i za naglaske), zatim iz Šćulca, Vučjaka, Prilišća, Briga, Netretića, Stativa, Novigrada, Barilovića, Generalskog Stola, Bukovlja, Zagradaca, Belaja, Bosiljeva, Vukove Gorice, te iz današnjih karlovačkih predgrađa: Dubovca, Švarče, Mekušja.

Od mjesta do mjesta postoje razlike u fondu uporabnih riječi i u naglašavanju. Razlike postoje i unutar istog sela, čak i kuće. Odatle i u rječniku više različitih izraza za isti pojam (većinom to vrijedi i unutar iste varijante govora). Ako su rjeđi, neke izraze sam odredio točnom lokacijom. Kako u naglašavanju vlada paravo šarenilo, uzeo sam najčešći naglasak, osim naglasaka koji se zbog svoje arhaičnosti izdvajaju, kako bih i tu pokazao vezu s ostalim čakavskim govorima.

Ovaj rječnik prikazuje stanje dijalekta (ne žargona!) zaključno sa 1985. god. Kažem tako jer želim istaći kako je ovaj govor pred izumiranjem jer su prikupljene riječi (osim najraširenijih) uglavnom fondom ljudi starijih od 50 godina.

Ovaj Rječnik predstavlja tek malen dio velikog jezičnog blaga naših, posebno zabačenih, sela, pa bih htio da se na moj rad gleda tek kao na pokušaj prikupljanja građe za znatno opsežnije djelo, te kao na poticaj drugima da se više pozabave ovim govorom i čakavskim uopće. Ovo je pokušaj i da se ukaže na značaj i kontinuitet čakavštine u prostoru i vremenu, posebice na ovaj čakavski govor, koji bi morao odigrati ulogu cementa za sve čakavce, ali i za sva tri naša glavna narječja. Procesi koji su nekada djelovali na čakavski uopće i koji su ga definitivno razbili, danas se ovdje i uživo i pred našim očima događaju. Stoga uloga ovog rječnika neka bude i popularizatorska i animirajuća. Pa možda to bude i začetak nečega što bi se moglo nazvati nastavljanjem tradicija Ozaljskog književnog kruga i reafirmiranjem Karlovca kao grada koji je uvijek znao njegovati i čuvati »domorodne tradicije«.

I pored brojnih (njemačkih, mađarskih, romanskih, turskih i drugih) tuđica ovaj govor izuzetno je živopisan i maštovit, pa, ne samo zato, može poslužiti i kao rezervoar novih svježih izraza književnom jeziku.

Na kraju, posebno bih želio zahvaliti na velikoj pomoći u prikupljanju riječi, svojim prijateljima Zdravku Žubčiću, Slavku Katušinu, Emili Gunji, Ivici Lucijaniću, svojim roditeljima, te svim ostalim pomagačima.

R J E Č N I K

Arândeja — otočić Aranđel blizu Vinišća
babiljâjko — otac
bâjan — jadan, nevoljan, bijedan
bâkra — kotač
baläti — igrati
balatüra — trijem
barîlo — drveni sud za vodu, za soljenje srdela
biljûr — kristal
borîke — borovi
Břdine — zaselak u Vinišćima
bûcîne — bukve
buhâr — buhač
bûlke — crvene jabuke
bunbâk — pamuk

cîca — sisa, dojka
cîma — uže za vezivanje broda
cô — uzvik kojim se goni magarac
cök — ukrasni prošireni nabor na dnu pandila
čâdor — šator
čelâtnica — pripovjedna pjesma
čéljo — čelav čovjek
côrda — sablja
dânci — dani
deletäti — radovati
devetâk — ovan star devet godina
dodîti — dotaknuti
dôsle — do sada
Drâmač — zaselak u Vinišćima
drvarîca — žena koja bere drva

Drvenik — otok blizu Vinišća
fränjak — slobodan
gnjät — gležnjak
Gradīna — toponim u Vinišćima
gvéra — boj, rat
gúja — zmija
húda — zla, rđava, loša
Ilovica — lokva u Vinišćima
jaglä — igla
jäspe — stari srebrni novac
jaránica — drugarica
jenginjica — ženska koja sa svatovima ide po nevjestu da joj bude pratileca među muškarcima
Kvarnér — brod koji je vozio regru te u vojsku
Košëvac — toponim u Vinišćima
kájba — toponim u Vinišćima
kájba — krletka
kamiš — cijev za čišćenje lule
kaníca — pas oko suknje
kanculètati — pjevati
kančelir — kancelar
kantadür — crkveni pjevač
kénjac — magarac
kidisati — navaljivati, nasrtati
kominjäti — čistiti bajame od kore
korát — župnik
krediväti — krasti
kudilja — preslica
kuntråvåti — susretati
kurdila — vrpca, traka
küška — kučka
Labín — mjesto u Dalmatinskoj zagoni
lâmp — sijevanje
lárgo — daleko
lepetirati — repetirati
léva — stavnja, novačenje
lîbrica — mjera za težinu
lîma — turpija, pila, rašpa
lüsji-a — ljepši, ljepša
lôle — dragi
lügarin — kuhar na svadbi
lumbárda — starinski top
Ljubića — lokva u Vinišćima
mäška — mačka
mešträl — maestral, zmorac
mezarôla — drveni sud od 5—10 l
mîh — mijeh
mlögo — mnogo
môd — način
molaväti — pustiti

nâjmläji — najmlađi
nâpridak — naprijed, dalje
obaráto — obecano
obetäti — obećati
oblègnuti — zauzeti
odäti — udati
öputa — dugi remen za opanke
Oriovica, Orivica — toponim u Vinišćima
pačmâge — papuče
pajôle — pokretne daščice koje čine pod u barci i mogu se dizati i stavljati
pâlica — batina, štap
pandil — ženska suknja iznad koje se nosi traversa-pregača
panzâr — tržnica
parâda — svečanost (röba o' parâde — svećana roba)
pârtiti — krenuti
pasâvâti — prolaziti
pašânska — suparnica
Pâšman — brod koji je vozio regrute u vojsku
pênder — prozor
pêrcin — kika
perûn — viljuška
pitâr — lonac za cvijeće
pivo — piće
plâtnica — lađica
Plöčica — Ploča, Mali Drvenik
pôbre — pobratim
pogânicâ — gadna, gnusna, zla, opaka žena
poträstiti — potrošiti
préle — prelja
pretûra — sud
Přgomet — selo u Trogirskoj zagori
primâlasna — premalena
priminjiti — umrijeti
prominjivâti — mijenjati
propela — propeler, elisa
prosësti — propasti, utonuti, srušiti
provësti — proći pokraj
pröz — kroz
rébac — vrabac
rećina — naušnica
rîbaršcina — ribolov
ricât — kovrčat
romanija — hodočasnici
Sèviske — žene iz Sevida, mesta u trogirskoj općini
stöpro — tek

Strâne — toponim u Vinišćima
šága — kozica
šâjka — lađica, barka plosnatog dna,
 služila za prijevoz na rijekama
šćâp — štap
šenširôvo (drivo) — šimširovo (drvo)
šëvar — Ammophila, trava koja ras-
 te na morskoj obali
škîna — lađa
tësla — vrsta oruđa, sjekire
tôd — tu
tör — obor
travêrsa — pregača
Třkovi — toponim u Vinišćima
trôskot — beskorisna biljka, Poly-
 gormmi aviculare
tujî — tuđi
ubîgnuti — pobjeći
újam — ušur

ulîsti — ući
ûnda — onda, tada
ùsvîsna — sabrana, pametna
ùtrun — jutrom
vapôr — parobrod
Vêlo — brdo u Vinišćima
Vinišćar — stanovnik Vinišća
Vinišćka — zaselak u Vinišćima
Vlákë — toponim u Vinišćima
vójko — vojnik
zapatâna — zaručena
zâva — zaova
zlamenjîvati (se) — križati (se)
žêtvarica — žena koja žanje
žežinäti — postiti
Ždrilo — toponim u Vinišćima
žigerica — jetra
žilj — ljiljan

NAPOMENA

Izbjegavao sam popisati tuđice (jasno i ostale riječi) koje baš nisu specifične za ovaj kraj. Inzistirao sam na romanizmima, ne zbog njih samih, već da i tu ukažem na povezanost s ostalim čakavskim govorima. U označavanju naglasaka koristio sam se sljedećim znakovima: kratki (), dugosilazni (), dugouzlazni (). Samo ako su oblici, sami za sebe, bili posebno, po meni, karakteristični, unosio sam i glagol i pridjev i imenicu, zajedničkog porijekla (npr. surlat, surlav, surleša). Ponegdje sam unosio i komparative i imperative, koliko su karakteristični. Imenice sam pisao u jednini, osim karakterističnih oblika u množini. Pridjevi su pisani u muškom rodu jednine. Velara »h«, osim u selima uz Kupu, gotovo i nema, a u većem dijelu kraja se gubi »i« u infiksu, ali sam ga zbog bolje preglednosti unosio.

R J E Č N I K

A

abadírat (*obadírat*) — obraćati paž-
 nju (»ja ga zovem, a on niš ne
 obadíra«)
âbat se — bojati se, zazirati
âbat — vrst biljke sa sitnim crnim
 bobama, čiji sok se koristio u bo-
 janju (häbat, habtövina, abtövi-
 na)
âber — glas, vijest (»ni âbera od
 njega)
ajdûk — lopov, hajduk
âjme — uzvik čuđenja
âjziban — vlak, željeznica
âl — ili
 — nestaska, bećar

alabüdina — korov
âlabura — brbljavac
âldovat se — žrtvovati se
âlja — domaći sukneni kaput crne
 boje (dugî)
aljinac — kratki kaput od kupov-
 nog platna
âman — baš
âmež (âmet) — sve (»âmež je sve po-
 jil)
âmpere — kanta za vodu
ândra-mândra — smušenjak, rastre-
 šen čovjek
ândrkast — razdražljiv, zločest

andrlíče — mala zaprežna kola, često za igru djeci (andrlíčak)
äpšule — crne, muške cipele

ärmak — u frazi »na ärmak« — na brzinu
artäčit — pustošiti, haračiti
äš — jer (Stative)

B

bäba — baka
bäba i dëd — dvije metalne kukice za zakapčanje hlača
bâcít se — sličiti na nekog (»bâcil se na oca«)
bädalj — bodljikava trava
bädanj — duboka, velika bačva
bâdrít — bdjeti
bägav — nespretan, spetljan
bagâža — prtljaga
bâjlit — čuvati malo dijete
bâk — bik
bäkal — skitnja, dangubica »ide po selu u bakal«)
bäla — slina, nosni sekret
bâltica — mala sjekira
bânčit — pijančevati, bećariti
bânčit — pijančevati, bećariti — bdjeti dugo u noć
bântovat — zadirkivati, napastovati dosađivati, smetati
bânjak — uzdignuti dio krušne peći
barbîr — brijač
bâslac — mala bačvica (5—10 L)
bastažirat — zbrinjavati, starati se o nekom
bâtić — čekić
bâtkat — kopkati, dupsti, čeprkati
bâtrit — bodriti, hrabriti
bâtvo — stapka (batvo luka)
bâzga — zova
béba — lutka, često i ime za kravu
bêcat — podrigivati
becikal — bicikl
bêčat — derati se, urlati
békast — vršiti veliku nuždu
bekövica — mlada vrbova grančica (služi za vezanje vinove loze)
bél — bijel
bëna — glupan
bënast — glup, šašav
benávit — praviti gluposti
bënt — jaz, ujezereni dio rijeke, put bazena, okružen krškim oblicima)
berdókat — jako se derati

bërlat — bacati (zabërlal ga je s kamenom — nabacio se kamennom)
bësida — riječ
bëtežan — bolestan
bevânda — razvodnjeno vino — dvoličan čovjek
biblac — mudrac, lukavac
bïcko — rasplodni prasac
bîda — bijeda
bigula — okruglica, makaron
bilčanje — vrst narodne zabavne igre, sa plodovima jedne vrste šljiva bjelica
bilica — vrst šljive, velikih svijetlih plodova
bilit — bijeliti (zidove) — guliti (krumpir, jabuku...)
bîljac — debeli, vuneni pokrivač
bîljača — četka za bojanje
bîruš — čovjek koji hrani stoku
bis — bijes
bîsta — povik kojim se konj tjera naprijed i desno
bîžat — bježati
blâgo — stoka
blänja — strugalo
blänjat — strugati
blätan — prljav
blätnjak — vilenjak, vještak
blâzina — pokrivač, poplun, perina
bláznit — bulazniti, fantazirati
blâžac — timaritelj stoke
blîskat — bljeskati
blîsnit — bljesnuti — pasti, razbiti se
blîtva — vrst biljke srodne cikli, koja služi kao krmivo
blîzo — blizu
bljûvat — povračati
bocún — opletena staklenka za vino i rakiju
bököt — limena posudica, u kojoj se terencima nosio topli obrok
böšt — šuma (i ime sela kod Belavića)

böta — gruda, okruglica (»daj mi
bötu žganac«)
böži völak — buba mara
böžjak — siromah
brájda — vinova loza, povijena obično pred kućom
brájne — česta poštapalica, koja se koristi kad se priča nešto sa sjetom i nostalbijom
brána — drljača
bränat — sitniti uzoranu zemlju
bräsnast — odnosi se na voćni plod koji nije sočan
bräšno — kruh
brätić — mali uteg od 20 dkg
brävina — ovčetina
brävnast — smeđ
břborit — nerazumljivo pričati — praviti zvukove nalik onima koje proizvode mjeđuhurići vode koja ključa
brbúćak — mjeđuhurić
břdo — dio krosne u širem smislu
brëcman — bucko, debeljko
brëja — skotna (ovca, koza, svinja)
brëz — bez

câger — kazaljka na satu
cägljiv — izbirljiv pri jelu
cämperki — pokidani dijelovi odjeće, koji vise
cânjak — krpa
cäpa — šapa
cêl — cijeli
celína — zemlja koja dugo nije obrađivana
cëndrat — zanovijetati
cib — cijev
cîca — sisa
cicat — sisati
cidit — cijediti
cifrat — uljepšavati (Cifra — često ime za kravu)
cigarëtljin — cigareta
ciglast — narandžast
cîl — cijeli
cîma — nadzemni dio krumpirove stablike, krumpirov cvijet
cimbura — rana šljiva
cimênta — cement

brîg — strmi put do rijeke — riječka, voda — brije
brîme — breme
brîska — breskva
brîždat — zviždati
břk — najdeblja grana na drvetu
břkava — vrsta pšenice
břndat — gundati, mrmljati
brôcak — naprtnjača
brôdišće — mjesto na rijeci gdje se vezuju čamci i gdje skela prisustaje
břslat — nesuvislo govoriti
břsleša — brbljavac
brükvica — mali čavlić
bûbat — udarati, lupati (bübnit — udariti)
büblast — bucmast, okruglih obraza
bübrik — bubreg
büća — tikva
bükara — drvena čaša (naziv sačuvan još samo u poredbi — »debel je ki bükara«)
bûmba — kugla
bümbica — ukrasna kuglica na jelki
bünjav — prehlađen, hunjav
büva — buha

C

cîmper — drvena građa za kuću
cîmplet — okrugla plitica za pečenje savijače
cimpôtina — mrvica, komadić nečeg
cînit — cijeniti (»kûliko cîniš prase«)
cîpanjka — cjepanica
cîpika — cijepljena voćka
cîpit — cijepiti
cîpov — bijeli, pšenični kruh
cîrit se — ceriti se
cîv — cijev
cîzit — curiti tankim mlazom
cmënkat — pucketati usnama i jezikom (obično pri jelu)
cmôgor — čvor, kvrga na dasci (smôgor)
cmôlit — curiti, vlažiti (»cmôlav je dan« — kad stalno kiši)
cmîkat — srkati juhu, piće
cöfat — skidati čekinje sa svinje, ili perje sa pera — »roba se ocöfala« (izlizala se)

cökaj — kočnica na zaprežnim kolinama
cöknl — valovito izrezan rub jastućnice
 — donji dio zida, kao ukras i zaštita od prljanja
coprnják — vještak
coprnjica — vještica
críkva — crkva
črljen — crven
crnjávka — masnica, hematom
cúcak — pas

cüg — vlak
cükár — šećer
cükat — vući, trgati
cünja — krpa
cür — mokraća
cúra — djevojka (dem. curčica)
cúrak — izvor
cvájtača — brbljavica
cvájtat — brbljat
cvérglica — vrsta patuljaste kokoši
cvít — cvijet

Č

čä — što (Vukova Gorica)
čändrat — čeprkati
čävrat — pričati koješta
čävreša — brbljavac
čébulja — glava (pogrđno)
čédlja — cedulja
čěla — pčela
čenit — udariti
čepast — spljošten (»ima čepast nos«)
čépat — rascijepljivati, čerečiti
čepit — čučiti
čér (čéra) — jučer
čeradnji — jučerašnji
česa — čega
česan — češnjak
česat — češati
čijat — čihati (perje)
čikast — glomazan
čišnja — trešnja
čitav — lijep, naočit
čižma — čizma
čmrlj — bumbar
čovičac — čovječuljak
čövik — čovjek (ponegdje člövik)
črip — crijepljivati

črišlo — krunica
črivo — crijevo
črljen — crven
črtit — psovati
črv — crv
čübe — usne
čüda — puno
čún — čamac
čünak — komad izrazito glatkog drveta, elipsasta oblika, poput čamca, dužine 20—30 cm, sa u-dubinom u koju se umetne navoj sa nitima, koje tako putuju duž »krösne«
čüt — biti budan (»snoć sam dugo čül«)
 — osjetiti, omirisati
čuvärija — počasna straža uz mrtvog
čvákast — širokih ustiju
čvälje — ralje
čväljít se — razjapiti usta
čvärdast — isto što i »čvakast«
čvöpit — udariti po glavi
čvřknit — lagano udariti, klepnuti
čvřknjen — udaren, luckast

Ć

ćä — čak (»ćä u Karlovac projekt«)
 — »biž ćä« (bjež odavde)
ćäća — otac (često i ćâće)
ćälav — čelav
ćárit se — razvedravati se
ćëdan — tjedan
ćî — kcer (u množini »ćëre«)
ćíćka — ovca
ćímaga — mršava, slaba osoba

ćik — opušak
ćikat — žvakati duhan
ćikobérrnica — pepeljara
ćmüsít — pokunjiti se
ćö — povik kojim se vol tjera desno
ćüća — mala djevojčica od mila
ćüćit — poljubiti
ćúćak — šturak
ćüćkat — žvrgoljiti

ćük-ćük — povik koji se vabi ko
koš
ćuk — kamen krajputaš
ćuknit — udariti
ćumit — hladiti
ćusit — šcućuriti se
— perad »ćusi« kad poboljeva

ćuskija — batina (»pijan je ko čus-
kija«)

ćutit — osijećati

ćuv — dašak (nima od njeg ni ćuva
ni düva« — ni traga ni glasa)

ćuz — uz, kroz

D

dänaska — danas
děčkac — dečko, dečkić
děd — djed
děka — pokrivač
děkat — nositi nešto na hrptu (»na
krkače«)
delât — raditi
delemit — dinamit
dělkat — pomalo raditi
děmel — debeo
děrnit — udariti
dešperätan — zlovoljan
dibělina — stabiljka kukuruza na-
mijenjena stočnoj hrani (deběli-
na, debelišće)
dicā — djeca
dičina — dječurljija
dičinski — djetinjasti
dičji — dječji
dida — djed
dīdina — djedovina
dignjen — dignut, podignut
díjat (díhat) — disati
díkla — sluškinja
díl — dio
dilit — dijeliti
dīmljak — dimnjak
dirjak — toljaga
dišat — mirisati (»ova rôža lipo dí-
ši«)
díte — dijete
díteći — dječeći
dítel — djetlić
dítelina — djetelina
dítić — šegrt, učenik
dívan — razgovor
divânit — razgovarat
divěnica — krvavica
díver — djever
divljädina — divljak
divojka — djevojka
dlito — dlijeto
döbrac — ospice

dobrīčac — dobrobit, sreća, (»Odi u
dobrīčac — neka ti je srećom«)
dodét — dodirnuti
dogotövit — dovršiti
döjit — musti
dójt — doći
doklaćenac — došljak, doteponac
döklje — dokle
dokolénka — gumena čizma do is-
pod koljena
dokúčit — dohvativi (»dokúči mi ja-
buku«)
döli — dolje
dölinka — podsuknja
dölnica — podsuknja
dönit — donijeti
dönlje — do onuda
dorënít — dognati (stoku)
doseć — dosegnuti
dosítit se — dosjetiti se
döspit — dospjeti
dostát se — domoći se, dočepati
döstojar — pripadati
döta — miraz
dotíkat — doticati
drág — skup, vrijedan
dråga — krški oblik
— njiva
drágat — milovati
drápat — trgati, kidati
drât (drôt) — žica
drdürít — čamiti, drhtati
drémpast — pretio, gojazan
drépat — gnječiti
dreš — vršalica
dreća — liko, žut, debeo konac
dřglja — krntija
dřim — drijem
drímat — drijemati
drímono polje — san u prenesenom
smislju
drívo — drvo
drizga — proljev

dřmat — tresti
dřmeš — vrst narodnog kola
drôb — crijeva —
— utroba
drôban — sitan
Dröbne dîce dan — Dan djeće radoosti (Silvestrovo)
drôtar — *loncokrpa*, kotlokropa
drôža — talog na dnu bačve
dřšćit — drhtati
drûg — kolac za odgurivanje čamca ili skele o dno
drugâčit — ponovo raditi, ponoviti
drûgdji — drugdje
drûkat — udarati, gurkati
družák — pratilac mladenaca na svadbi
drvûzica — pratilica mladenaca
drvâlo — mjesto gdje se slažu drva za ogrjev
drvânik — isto kao »drvâlo«
düda (dündlja) — varalica
düdat — sisati
düdnjít — grmiti, tutnjati
dugâjsija — dugajlja
dûgica — daska za gradnju bačvi
düglji (komp.) — duži

dugovánje — proslava, veselje, fešta
düka — grof, gazda (»spije ki düka« — samo tu sačuvano)
dündast — gegav, nespretan
dündat — gegati se
duòvina — duhovnica, časna sestra
düpal — dvostruk
duplják — dvolutra
dupljénka — dvolitarska opletena boca
dürat — trpiti
dürlav — glup, šeprtljav
dürleša — glupan, šeprtlja
dürustan — osoran, ljutit
dûšak — miris (osobito iz bačve)
düšit — gušiti
duvân — duhan
düžičak — dug (*dužička-o*)
dvî — dvije
dvîsto — dvjesta
dvîzica — dvogodišnja ovca ili svinja
dvèkast — gust, koji se ne diže (dvekast, kruh)
dvöjčić — blizanac
dvörišće — dvorište

DŽ

džëlep (Marlovac) — velika hrpa, stado

dëđeran — krepak
dëkac — jakna, haljetak
dëketna roba — kožna odjeća, galanterija
dëngi (mn.) — novci

dîkalica — vrst narodnog plesa
dikan — divljak
dîkat — skakati
disat — tumarati, potucati se
dûnda — ogrlica, niska dukata

D

ébar — mijeh na kraju gumene cijevi, koja služi za izvlačenje vina iz bačve
ëc — šala

ëcat se — šaliti se
— »naëcal ga je na zlo« — nahuškao ga na zlo

F

fâćuk — kopile
fájtaš — manšeta, orukvica
fakîn — neotesanac, huligan

fâlda — nabor na haljini, zavjesi
fâlit — hvaliti
fâlit — manjkati, nedostajati

fälit — pogriješiti
 fälunga — pogreška, mana
 fälizan — manjkav
 fäljiv (fäljen) — hvalisav
 fämpast — širok, masivan (fämpača — debela žena)
 fänt (fäntić) — dečko, mladić (oko Kupe)
 fänj — jako, snažno (»fänj sam ga lüpil«)
 fära — crkvena župa
 färba — boja
 fäsnjak — fašnik
 fektat — moljakati, potraživati
 fela — vrsta, soj, pasmina
 félga — oplata, kućište kotaču
 férturn — pregača
 fijolica — ljubičica
 fila — nadjev
 finina — posebna sorta grožđa, crvene boje, izrazito slatka
 firtušula — ženska cipela
 firunga (föranga) — zavjesa
 flašinka — busen, ali sa malo zemlje
 fléka — mrlja
 flësa — talog bijele boje (u kvarnom vinu)
 flička — koketa
 flíknit — udariti
 fliska — šamar
 flísnit — ošamariti
 flíštra — raspuštenica, kurva
 flök — kolčić (obično za obilježavanje međa)
 flösa — riječni sprud
 flündra — kurva

fórcat — vikati, siliti nekog, požurivati
 foríkat — vozati
 förmast — oblikovan, ovalan
 fört (fört) — stalno, neprekidno
 fórtica — tvrđava
 förtılıj — naselje
 fösl — debela daska
 fräkljac — čašica za rakiju
 francüzljiv — spolno bolestan
 fráz — grč od straha (dječja bolest)
 frćkast — kovrčav
 frigat — pržiti
 frk — kotač
 frkati — savijati (»sfrči mi cigaretu«)
 frkljić — kolutić
 frljézat — lutati, vrludati
 frndat — zujati (»frndi ki muva«)
 frnjast — prćast
 frnjökula — osoba spljoštena nosa
 frtálj — četvrt
 früštik — doručak
 fućkat — zviždat
 füga — kićanka — cement, kreč, ili njihova smjesa, koji se nasipaju između keramičkih, ili betonskih ploha, radi ukrasa
 fugirat — postavljati »fügu«
 fúntača — vrsta jabuke
 fúrak — komad (kobasicе, slanine)
 fúrja — ljutit čovjek
 fúrit — peći, pržiti
 fúta — način vezanja ženskih pletenica (u krug na potiljku)
 fuzékl — debela, vunena čarapa

G

gäče — hlače u narodnoj nošnji
 gâjba — krletka
 gäjs — petrolej
 galámbat — galamiti
 galióta — velika barka, brod (»ima ormar ko galióta«)
 gämbav — krakat, dugonog
 gänak — hodnik (po tradiciji, na drvenoj, seljačkoj kući)
 gänit se — pokrenuti se, trgnuti se
 gâšat — gasiti
 gâtre — rešetke
 gävan — bogatun, kulak, gazda

gdó (dó) — tko (u selima oko Kupe)
 gérma — kvasac
 gibírat — pogodovati (odgovarati)
 gípka — poklopac za lonac
 gízda — kicoš — gizdavost
 gíždela — velika cipela
 gláji (komp.) — glađi
 glämnicka — cjepanica
 glávni rúbac — dio pokrivala za glavu, kojim je »futa« pokriva, a crvene je boje, dužine 30—40 cm, a širine 10—15 cm
 gläž — staklo

gläžven — staklen
glédi (imp.) — gledaj
glibok — dubok
glíva — gljiva
glívca — čep, zapušać
glôbat — glodati
gmâjna — zajednička zemlja
gnjépat — gnječiti
gnjëst — stiskati, sabijati
 — gužvati se
gnjízdit se — meškoljiti se, namještati
gnjízdo — gnijezdo
gnjôj — gnoj
góba — grba
góbab — grbab (koji ima grbu)
gomila — hrpa đubra
gonik — gonič
göradnji — gornji
göri — gore
gospodár — starješina seoske zadruge
göspodinja — gospodarica zadruge
grába — jarak
granír — ukrasni nabor haljine
grđ — ružan
grê — ide (1. lice jed.)
grében — naprava nalik češlju, komjom se kudjelja pročišćava
grébla — lopatica za pepeo, ili žeravicu
greštâč (greštâlica) — naprava za gnječenje grožđa

grêštat — gnječiti grožđe
grîh — grijeh (uz Kupu)
grij — grijeh
grîntav — nezreo, kržljav, slab
griôta — grehota
grîšan — grešan
grîšit — grijesiti
grîža — trbobilja
grîk — gorak
grînat — hrliti (»nârod gîrna...«)
grômača — šikara u kamenjaru
grôta — jama, grotlo
 — posuda u mlinu, u koju se sipa žito
grôvat — grmiti, pucati
grîanjak — grlić boce
grüšt — zidarska skela
gûda — svinja
gûdac — svirač općenito
gûdan (gûdić) — svinja od mila, prasence
gümija — gumena cijev za vađenje vina iz baćve
gusinka — gusjenica
gûsle — violina
gustírat — uživati u jelu, ili u promatranju nečeg, dobiti merak
gûsto pût — često
gûšcer — gušter
gûtalj — gutljaj
guzânjak — trtica
gûž — zmija
 — vrsta velike zmije (kravosas)

H

hâhar — mangup
hâkalj — kuka
hâklat — kukičati
hâlabuka — galama
hôblat — strugati

höblić — malo strugalo
höljba — posuda za vodu (veličine pola vrća)
hrâčak — isjedak iz nosa

I

icat — ljuljati
intâčit se — inatiti se
inuš — sluga
is (hîs) — mala kućica (obično u viogradu)
isfrântit se — istresti se, ispadati (»al' se isfrântilo« — kaže se nakon pljûska)
isfûljit se — prdnuti

ishâđat — izlaziti
iskat — tražiti
iskéčit se — izbečiti se, unesti se u lice kod svađe
iskondovîtit se — izuživati se
ispadno sîme — deblje sjeme, koje se prije iskoristi
isparickat — izgrepsti
ispêšcen — izmučen, iscijeđen

ispêšćit se — napraviti umorno lice
ispod müčami — mučki (»lùpil ga je
ispod müčami«)
ispovid — ispovijed
ispovidat — ispovijedati
istebäljít se — protegnuti se
istija — pohito
istijáč — mlat
istípat — »istijáčem« mlatiti žito i
tako dobivati zrno
— raditi umjesto, ili za drugog
(»son je istípal za svog sina«)
istriskat — izmlatiti
ít — ići
izjásat se — izvedriti se
izjékat — izrasti, izbujati
izlilkat se — oporaviti se, ozdraviti
izmantřkat — izmlatiti, izudarati

izmed — između
izmètat — istrpati, istovariti
izmitat — istrpavati, istovarivati
iznét — iznijeti (iznámi = donesi
imp.)
izsamarićat — održati bukvicu
izvérít se — iskriviti se, pokvariti,
iznevjeriti, okrenuti vjerom
izvišal — ustajao, ishlapljen
izvišćat — ishlapiti
izvitrit — izvjetriti, prozračiti
izvriménit se — razvedriti se
ižámen — vjeronauk (pitanja i po-
duke za mladence)
ižmikat (ižét) — iscijediti (ižimat =
cijediti, iscjeđivati)
izvřljen — iskolačen (»ima ižvřljene
oči«)

J

jäčmen — ječam
jädan — ljutit
jädit se — ljutiti se
jädrika — jezgra (oraha, najčešće)
jagácija — bagrem
jägma — potražnja
jägnit se — otimati se za nešto
jäjce — jaje
jakärít — tegliti, vući
jäklen — krepak, čio, rumen
jäljat — praviti grubo sukno
jäljica — greben za fine niti lana
Jantónova — blagdan sv. Antuna
jäpaga — neplodna zemlja, krš »jä-
praga«
japljénica — jama u kojoj se pravi
vapno (*japljénka*)
jápno — vapno
järac — drvena naprava na kojoj se
pile drva
järit — vući
järgan — vršnjak
jarměnica — spona od vrbova drva,
kojom se pričvrsti jaram
jarúšit — navlačiti, povlačiti
jäto — stado (obično ovaca)
jävkat — jaukati
jázvac — jazavac
jegudûš — svirač
jéha — nalog konju da stane

jěknit — udariti
jelíta — krvavica
jélva — jela
jérbo — jer
ježóvka — kestenova šišarka
jídit se — ljutiti se, jediti
jigla — igla
jigrat — svirati
jílac — osoba dobrog teka
jímat — imati
jíme — ime
jískat — tražiti
jíst — jesti (1. lice jed. — jídem,
imperativ — jíj!)
jístvina (jílo) — jelo, hrana
Jívanja — blagdan sv. Ivana
jíver — iver
jíža (iža, híža) — kuća
— velika gostinska soba
jô — ja (vrlo rijetko)
jókat — kukati, zapomagati
jölpaz — skitnica, danguba, latalica
jöpac — majmun
jüškat — ijujukati pri pjevanju
— veseliti se
jütri — sutra
júva — juha
jüžna — ručak, užina
jüžnat — ručati, užinati

K

käbal — kabao
kablönik — preteča kuhinjskog or-
mara (prostor na »gänku«, s po-
licama, na kojem pored ostalog
stoji i »käbal« za vodu, pa odatle
ime)
käblica — mali kabao, obično za mli-
jeko
käča — zmija
kâdar — sposoban (»on to ni kâdar
napravit«)
kädi — gdje
käflast — izboženog zubala
käflat — pričati škljocajući zubima
käj (kä) — što (poprimljeno u zad-
nja dva stoljeća)
käj — kao
käko — kao
kâl — blato
kalavéria — nevrijeme, nepogoda
kalóša — kaljača
kamánje — kamenje
kämara — prostorija, spremište
kamärit — dimiti, pušiti (cigaru)
kamäšna — manšeta na nogavici,
obično od kože
kämor — kamoli
käniča — ženski pojас u narodnoj
nošnji
kânit — namjeravati
känja — donja čeljust
kápić — predvorje, trijem pred crk-
vom
karabít — karbid (upotrebljava se za
prigodne vatromete i proslave)
kârpit — zastor
käšnje — kasnije
käštiga — kazna
käštigat — kažnjavati
kažévat — kazivati
kébar — hrušt
këckat se — prepucavati se, sporječ-
katи
këfa — četka
këga — kojega
këljit — lijepiti
kém — kojemu
këser — veliko dlijeto za izdubljiva-
nje drvenih korita
këvkat — kevtati
këzmica — dvogodišnja ovca, ili svi-

nja
kî — kao
kî — tko
kî (kâ, kê-kô) — koji, koja, koje —
»kojo« (kû — koju)
kicerit se — podrugljivo se smijati
kickat — sitno sipiti (kiša)
kicki — korjenovi od perja, koji za-
ostanu u koži peradi poslije ski-
danja perja
kîće — granje
kîdat — čistiti staju
kîdina — nanos, smet
kifelit — bježati
kiftat — tegliti, rintati
kîkla — suknja
kîmljan — vrsta začina (kim)
kîsat — kiseliti
kištra — sanduk, kutija
klâfrat — brbljati
klâpac — dečko
klâs — klip kukuruza
klemperítat — klimati, tresti se
(npr. prevelike cipele na nozi
»klemperiću«)
klépat — ravnati oštricu kose, uda-
rajući čekićem
klét — psovati
klétuš — prostak
klínčanica — vješalica za odjeću
klîpsat — pješačiti
klîsat — bježati (imp. = »klîši«)
klîšća — kliješta
klöp — krpelj
klöpit — udariti
kljäštrit — sjeci suvišne grane s
drveta
kljückat se — koškati se, začikavati
kljüka — brava
kljükast — špičast
kljüsast — čovjek izduženog lica, na-
lik konjskom
kméčat — cviliti
knjöcast — spljošten, zgnječen
»knjöcast nos«)
kô — kao
kobäcat — kolutati
kobîlica — skakavac
köd — kao
kökot — pijetao

kölčat (*nakáljat*) — zabijati kolce u zemlju
kölino — koljeno
kolinje — svinjokolja
kömaj — jedva
kömen — dimnjak, gornji dio krušne peći
kömoj — i neka, i treba, još bolje (»pada kiša, al njemu je to i kömoj« — kao da jedva to i čeka)
kömora — ostava
komorićak — drvarna, manja ostava
komóška — mahuna graha, graška
komót — oglav, ham
könči — bar, barem
kóntha — mljekarica koja dostavlja mlijeko kući
kóntat — nositi mlijeko u »kontu«
köntat — domišljati se, kalkulirati
konjíčak — konjče
kopërtá — pokrivač, prekrivač
köpice (*köpcí*) — debele, vunene, pletene čarape
köpit — štrojiti
kopún — uštrojen pijetao
korába — vrsta slatke repice koja služi ishrani ljudi i stoke
korácat — koračati
körbač — bič
kórda — fitilj
kormánit — kormilarit
kösir — vrsta srpa, nalik mačeti
kösl — škrinja sa ladicama
kösmat — dlakav
köstanj — kesten
kösurača — svadljivica
kösurast — svadljiv
košcé — kosti
köšta — hrana, prehrana, obrok (»imam zidára na köšti«)
köštat — stajati (»kúliko köštaju ove cipele«)
köštat se — prepirati se, svađati
kôt — leglo
kötac — svinjac
kotáč — bicikl
kövčat — kopčati
közal — snažni, razarajući, vlažni kašalj
kózanje — zabavna igra (»mlin«) sa zrnima kukuruza i graha, kojima se zauzimaju određena mjesta na linijama koje mogu biti i impro-

vizirane
krágln — ovratnik
kráj — strana (»metni kru na najkráj«)
krájbat — brbljati, klopotati
krájbeša — brbljavac
krákorit — kokodakati
 — torokati
kràmp — pijuk
kràmpica — pijuk bez ušiljene polovice (nalik uskoj motici)
krämpus — vilenjak, vještak
 — rugoba
kränc — betonski zid oko groba
kravál — nered, metež
křć — iskrčeno zemljiste pretvoreno u oranicu
krébljav — poguren, grbav
kredénc — kuhinjski ormar
kréljta — krilo
kreprivat — umirati
 — kunjati, spavati
kreplína — lešina, crkotina
krésnit — udariti
krét — zavoj
kríčat — vikati, vriskati
kríla — suknja u narodnoj nošnji, bijele boje, vrlo precizno i sitno naborana (»narózana«)
krílca — podsuknja
kriljat — širiti krila
 — živo gestikulirati rukama
krípa — kočija jednopreg
krísít — krijesiti, svjetlucati
krískat — vriskati
krísnica (*krisinka*) — krijesnica
kríšćit — kriještati
kríšpet — željezni kotač na četiri noge, koji služi za parenje rublja
kríve — saonice koje vuku konji
krízmat — vikati na nekoga, držati mu pridike
krížanja — raskršće
krílja — suhi panj
 — mršavko
křmsat — imati merak na nešto (»al mi se křmsa na to vino«)
křnja — okrnjen, pokvaren Zub
 — ruina, ruševina
křosna — tkalački stan
křosít — mrviti, razmrvtiti, sitniti
křosnjača — debela žena

kṛpljet — veranda, hodnik, ali dok je »gänak« podignut na kat, »kṛpljet« se odnosi samo na stare, niske »iže«, drvene
kršćenik — krščanin
 — čovjek, čeljade
kṛt — rahao
krtarövina — zemlja puna krtičnja-ka
kriubla — glineni vrč za vodu, ili mlijeko
kriūljin — krčiti u crijevima
küdilja — kudelja
küfer — kovčeg
küglof — slatki kruh
küjinja — kuhinja (oko Kupe)
küjna — kuhinja
kuki — drugi otpaci lana, koji su dobiveni »stüpanjem« na »stüpi«, a koji se potom »grebënaju« na »grëbenu«
kukinac — kukac
kükovača — kukavica (ptica)
küliko — koliko
künten — sit
küp — hrpa
küpica — drvena čaša
 — čaša
kupljenik — posuda od 40 l (ili 1/3 velikog vedra)
kurážan — hrabar
kürba — kurva
kürnjak — kokošinjac
küšat — probati

kuščevat — ljubiti
küšnit — poljubit
küšnji (zub) — zub kutnjak
kuštirat — iskušavati, probati
kütkanje (küčkanje) — pastirska igra štapovima i valjkastim komadom drveta, otprilike kombinacija hokeja na travi i bejzbola; jedna ekipa nastoji utjerati pak (»präśicu«) u »kuću« (kötal) tј. rupu iskopanu u zemlji, a druga to brani, ujedno se osvajaju manje rupe raspoređene oko središnje, kojih je uvijek jedna manje od broja igrača. Uloge se izmjenjuju.
kütljača — kuhača
kütrit — skrivati bol u sebi
 — mrgoditi se, oblačiti se
küvat — kuhati
küzal — posudica od lijeskove ili jakšine kore, osigurana trnjem, u koju su se na ispaši spremale jagode
kváčak — kvačica, udica
kväka — brava
kvärkat — glasati se kao vrana
kvícat — kevtati, glasati se sitnim lavežom
kvíketat — kliktati, biglisati, kriještati (uopće se glasati kao ptica)
kvřkljat — krčkati podižući mjehuriće
kvřljin — roktati

L

läbrnja — gubica, njuška
läburača — brbljavica
läburat — brbljati, frfljati
läče — hlače
läcice — debele, vunene, ženske čarae
läd — hlad
lädica (ládl) — vrsta škrinje, ali vodoravnog poklopca, za razliku od »kösla«; a sa brojnim ladicama
ladäčit — puno pričati
lädat — pjevati Ivanske pjesme
lädat se — odmarati se u hladu
läglje (komp.) — lakše
läjbak — prsluk
läjno — kravlja balega

läjsat — lutati, lunjati
läkotan — razmažen
lakötit — razmaziti (»mät mi je dobra, pa me laköti«)
lämpa — svjetiljka
lämprdača — tračibaba
lämpus — ručna svjetiljka sa držaćem
läinčac — lančić
lančénka — velik lanac na zaprežnim kolima
ländrat — lutati, potucati se
ländrav — nestalan, nemiran
ländreša (ländravac) — latalica
läpat — veći komad zemlje
läarma — vika, galama

lármat — galamiti
lásac — konac dobijen od grebenjana konoplje
lási — kosa
läskat se — tjerati s nekim mak na konac
lavôr — umivaonik
lävrat — pričati koještarije
láz — iskrčeni prostor u šumi, gdje se napasala stoka
läzar — bogalj
läzgat — oblizivati jezikom usta — pucketati jezikom (läckat)
läzno — »nímam läzno« = nemam vremena
läge (mn.) — drveni kolci, koji služe kao poluge
legetat — klimati se, tresti
lëmeš — ralo,
lepúšje — vanjski listovi u glavici kupusa
lërgav — klimav
lês — lijes
lësa — plot — rešetka od kolaca na kojoj se mlatilo žito
lëstemunja — ljenčina
lëtkinja — jednogodišnja mladica drveta
lëto — ljeto
lëtoska — ljetos
lëvrav — krivonog
lib (*libčic*) — okrugao kruh
lícit — liječiti
liga-liga — povik kojim se vabe patke
lik (*likärija*) — lijek
likövit — ljekovit
lilak — sitan krumpir
lilast — ljubičast
limôna — limun
límprat — padati kao iz kabla
lincat — roniti suze
lip — lijep
lípit — lijepiti

lipöta — ljepota
lisast — šaren (»lísasta« je krava sa velikim crvenim pjegama — »lísama«, pa se često i zove Lisa)
list — pismo
lîsnjak — lješnjak
lîstra — lista, spisak
lítavka — iskra
litošnji — ljetošnji
löbotat — cvokotati
lôga — pasmina, sorta
lôjše (meso) — nemasno meso
lökot — katanac
lôlat — bećariti
lomâtat se — polomiti se za nečim
lomázdrat — slabo i površno učiniti (»samo je slomázdral kuću«)
lôn — nadnica (prvotno samo protuvrijednost u novcu ili naturi, koju je otac seoskog sluge dobijaod gazde)
lopár — drvena lopata kojom se kruh ubacivao u pećnicu
lópat — prometnikova palica
lópsaća — ženetina
lôšć — mršav (»gûde su lôšće«)
lotunâr — nevjernik
lôza — šuma
lûba — čir, otekлина, izraslina
lûcanj — sjena — luk pile (»žaga na lûcanj«)
lûčac (*lûžac*) — gudalo
lûka — livada uz rijeku
lükno — napojnica zvonaru
lûknja — rupa
lükšija (*lûšija*) — otopina pepela, kojom se pârila odjeća
lupinka — oguljena kora voća ili krumpira
lûpit — udariti
lûpit — ljuštiti, guliti

M

macôla — teški bat
mäčkare — maškare
madrón — bol u trbuhi, želucu
majävs — nered
mäjka — žena koja na svadbi poz

va na dar
 — baka (ili još — stâramäjk)a
mäkljen — vrsta hrasta
mäkovnjača — gibanica od maka
mâl (*mâći*, *mâlji*) — malen. majušan

mälät — ličiti, bojati
 mälín — mlin
 mälinica — maleni mlin
 malinišće — mjesto gdje stoji mlin
 mänit — mahnuti
 mänit — ottri suzu ili trun iz oka
 mäntra — trans, ludilo, nadahnuće
 mäntrat — ludovati (»uvatila ga
 mäntra, pa sad mäntra«)
 mänjat — jesti, žderati
 mänjgovat — ljenčariti, dangubiti
 mänjski — koji zauzima mjesto, a
 nije vrijedan toga
 marêla — kišobran
 marôd — bolesnik
 maslénka — posuda od drveta, u ko-
 joj se pravi maslac (visine do po-
 la metra, uža pri vrhu)
 mäsnica — gibanica od čvaraka
 mäša — misa
 mašćöba — masnoća, mast
 mäšina — paučina
 mät — mater, majka
 matôr — motocikl
 mävat — mahati
 mëbl — namještaj
 mëčit — mamiti
 mëd — među, između
 mëdvid — medvjed
 mëja — međa
 mëkltre (komp.) — mekše
 mëkolup — opna jajeta
 — mukušac
 mëlta — žbuka
 mëlja — prosto, crno brašno
 mëntovat se — riješiti se nekog
 merćin — mjernik, geometar
 mërlav — glup, tup
 mérillin — mrkva
 mësopust — fašnik, poklade
 metûlj — noćni leptir
 mëzgra — cvat
 — period vegetacije
 (»proliće je, voćka je u mëzgri«)
 mëžnar — zvonar
 mígat — klimati, tresti
 mígéc — bijeg
 mígudac — bijeg (»bil je u ratu al
 je napravil mígudac«)
 mij — mijeh
 mijür — mjehur
 mikat — micati
 — češljati niti lana

mïlagêra — muško ženskastog pona-
 šanja
 miljan — mio, drag, umiljat
 miljé (miljéic) — ukrasni stolnjak
 mimo — pored
 mìnat — minirati
 mínjat — mijenjati
 mïra — mjera
 mïrit — mjeriti
 mïrkat — mjerkat
 mïsal — misao
 mïsec — mjesec
 misëcina — mjesecina
 mïsit — mjesiti
 misto — umjesto
 mïšat — mijeshati
 mïščaf — lopatica za smeće
 mišetâr — meštar, nakupac
 mišljin — svilena vrpca u ženskoj
 nošnji
 mítan — tih, dobroćudan
 mläji (komp.) — mlađi
 mläka — lokva, močvara
 mlíčac — vrsta gljive (mlječnica)
 mlíkarica — mljekarica (žena koja
 prodaje mljeko na selu)
 mlíko — mljeko
 mlinčanica (mlinčénka) — valjalo
 (zu tijesto, u Primorju lazanjur)
 mlít — mljeti
 mliziv — neukusan, bljutav
 mòba — berba u kojoj sudjeluje ci-
 jelo selo ili zadruga
 möčilo (namákalo) — posuda u ko-
 joj se namače konoplja
 mörda — možda
 mòre — može
 möstac — mostić
 moždénka — koštana srž
 mräšnjak — sablast, prikaza
 mravúnac — mrvav
 mrcinišće — smetlište
 mřcit se — mrgoditi se, smrkavati
 mřdgat — mrmljati, gundati
 mřha — marva, stoka (u selima uz
 Kupu)
 mriškat — mreškati se
 — kišiti
 mriža — mreža
 mrižit — kišiti
 mrljüzgat — probirati
 — jesti bez volje
 mřndat — gundati

mřtvi gödi — Dušni dan (2. XI)
mrvínje — mrvice
mřzal — hladan
mrzlína — hladnoća
můčat — šutjeti
můkavci (mn.) — trnci, srsni
můkte — na lak način, bez muke
münjen — luckast, »udaren«

mûr — žig
mûrva — dud
müstra — šara, desen
müštrat — vježbati
 — odgajati strogo
mûva — muha
muzól — čir, prišt
mužár (možár) — prangija

N

näbdat se — dobiti volju za nečim,
 steći naviku, ovisnost
nacijat se — piti polako, na silu
náč — na što, našto
načmûrit se — namrgoditi se
náčve — drveno korito, oblo, u ko-
 jem se pere odjeća, ili prenose
 namirnice
nadänit — pomirisati
naděpit — napuhnuti
nädit — nadjenuti
nadoštükat — nadovezati
nâdra — njedra
nâdrašljiv — nagaoo, prgav
nagödit — pogoditi
nâgrebno (sjeme) — sitno sjeme
nagrécman — zgužvan
näjposle — napokon
näjprvo — najprije
nájt — naći
näkla — tlo, pod (»digni to s näkal«)
naknjigan — naboran
näko — onako
nakostríšit — nakostriješiti
nakritat se — naginjati se
nalíkat — nakrivo postavljati
na má — odmah
namáljat se — napirlitati se
naméčit se — nameračiti se, uzeti na
 zub
namětat — natovariti
namírit se — namjeriti se
namítat — tovariti
namútit se — zagristi za nešto, na-
 meračiti se
nänule — sandale
napěljet — navesti
napeljívat — dosađivati
napívat — napjevavati (pjесmom
 izazivati)
näprikl — poprijeko, od oka (»nä-
 prik se pogòditi«)

napřítit se — natovariti se
näprvo — naprijed
napičkat — nahuckati
napùtit — navesti koga na što
náredan — pri ruci, pristupačan
naredit — prirediti, upriličiti
narózat — napraviti nabore na »krí-
 lima« (suknji)
nasakátit se — obogaljiti se
nasidívat se — zasjesti i ne dizati
 se
nasíkat — aludirati, davati do zna-
 nja posredno (»ni mi tila reć, sve,
 samo je nasíkala«)
nasovréčit — loše se postaviti, posta-
 viti nešto tako da smeta, ili za-
 krči put
nastávat (postávat) — besposličariti
nástor — bala sijena, slame za ob-
 rok stoci
našešürít — nakostriješiti, naježiti
našílikat se (napenáliti se) — tako
 se namjestiti da se zakrči ili pre-
 priječi put
našmírat — podmazati, namazati
 — uprljati
nášvice — ukras kojim su obrublje-
 ni rukavi opleća (bluze žene)
natášće — natašte
natkáči — vunene papuče na koje
 se zimi navlačila obuća
nätkasl — nočni ormarić
natrûnit se — oboliti, zaraziti se
näuprosi — prosidba (»idem nä-
 uprosi«)
navájat — navoditi, nagovarati
navírat — navaljivati, upirati se
 silom
návor — navoj na vijku
näzad — natrag
nazädnje — na kraju (»na zädnjem
 je popušil lulu«)

nazvelēstīt — obećati nešto, pa to ne ispunuti
nažēt — navaliti (»kiša je nažela«)
näžgat — upaliti (»näžgij svicu«)
nēbesan — obijestan, koji nema veze sa stvarnošću
nebēsija — obijest, oholost
nēbor — jadnik (»e moj nebore«)
nēčva — nešto (Stative)
nēdilja — nedjelja
nedopōvdan — nedokazan, tvrdoglav
nefáljeno — nedvojbeno
negdár (nēgda) — nekad
nēgdir (nēgdi) — negdje
nēkajte (imp.) — poštupalica u smislu — ma pustite, neka — neka
nenavidit — mrziti
nēnavist — mržnja
nēsklavoran — nezgrapan, građen neproporcionalno
nēsmelan — nepristojan
nēsrića — nesreća
nēvidóvnica — nenadana nesreća
nēviran — nevjeran, sklon izdaji
nēvista — nevjesta
nícanica — naprava za »snövanje« kudjelje
nigdár — nikada

nīgdir (nīgdi) — nigdje
nīgdo — nitko (uz Kupu)
nikakôr — nikako
nîkamor — nikamo
nîki — neki
nîki — nitko
nîma (nî) — nema (nî = znači i »nije«)
nîmac — nijem čovjek
nîmina — životinja — osoba bez razuma
nîš — ništa
nîščetan — bezvrijedan
nîštit — uništavati, ubijati
nîšto — nešto
nítanac — zakovica, spojnica
nôćaska — noćas
nôrit — biti nestošan, ludirati se
norövat se — šaliti se
nôša — manja vrećica
nôžak — mala sjekirica, duge drške
nôžice — škare
nü — da — no
nüjan — sjetan, tužan
nûnat — njihati, ljudljati
nütri — unutra

NJ

njâvkat — mijaukati
njêvi — njihovi
njiovi — njihovi
njizgetat — njištati

— smijati se jako
njörgat — prigovarati
njüpät — jesti, žderati

O

obâjt — obići
obâlit — srušiti
obârnica — kukuruzno brašno kuhanje u vodi
öbdat — ocrniti nekog, oklevetati
obâržat — oporaviti se
obëdvat — ručati, objedovati
obilit — obijeliti — oguliti
obîsit — objesiti
obîsit se — snužditi se, »spustiti«
obîstat — opstati
oblîc — obuci se, odjenuti
oblîtat — oblijetati

obnevîdit — izgubiti moć opažanja ili rasuđivanja
obrizan — oštar
öbrov — padina, obronak, kosina
öbšit — odluka
obüjen — obuven
obunjâvit — prehladiti se
ocîrit se — isceriti se
öcvirak — čvarak
ocvîrat — cijediti mast (kad se prave čvarci)
očnjâk — obrva
oçâle — naočale
oçûtit — osjetiti
odänlje — odande

odänud — odonuda
 odätlje — odatile
 odävud — odavde
 odélo — odijelo
 odfřktat — odbrusiti, ljutito otici
 ödi (imp.) — idi
 odïgnat — odagnati
 odlënit — odustati
 odník (*ödneno platno*) — domaće,
 grubo suknja od konoplje
 odšküljít — otklučati, otvoriti
 öfr an — okretan, spretan
 ofürít se — opeći se
 öganj — vatra
 ogibat se — odnositi se sa respek-
 tom i strahom prema nekome
 — nećekati se za stolom
 ögnjišće — ognjište
 ogräjen — ograđen
 ogûljit — oguliti
 öje (*öjice*) — drvena osovina na
 zaprežnim kolima, kao nastavak
 ruda
 ökan — grgeč
 okäsnit se — obrecnuti se
 okézat se — ofucat se
 öklasak — goli klip kukuruza
 ökno — prozor
 ökolica — krmača
 okolúš — sijeno skupljeno u krug
 oko kola, spremno za odvoz
 ökorat — upravo, baš
 ökrajak — krajnji dio kruha
 okrésina — usahlo drvo
 okr pit se — okrijepiti se
 okrit t — okretati
 okr vljat se — izrugivati se komе,
 oponašajući ga
 okr nj k — uži dio šunke
 oku vat — okušavati (okus jela)
 okv ljin se — raskuhati se (kestens
 se »okv lji« kad se kuha)
 — rasplakati se kao dijete
 ol pit — oguliti, oljuštiti
 ölusquina — ljuška
 om lo — četka za izbacivanje pepela
 iz peći
 öneg — onoga
 öpast — pasti
 opel stit se — oporaviti se, doći sebi
 oper knit — ogrepsti
 ople ce — ženska bluza u nar. nošnji

öplen — rešetka kojom se zatvara
 zadnji kraj zap. kola
 oplindrat — opljačkati
 oplinjat — pljačkati, pljeniti
 oplitat — opletati
 — temperamentno plesati
 oprava — haljina
 opr vit se — obući se
 öp ov — ukrasni rub oko »krila«
 öra — čas
 örbat — orati; tegliti, tegobno raditi
 örij — orah
 örinja a — gibanica sa orasima
 örm at — opremati konja za rad
 oseb jak — privatna imovina u za-
 druzi
 os knit se — ušmrkati se
 osk bst — ošišati se do gola
 öskure an — osoran, bahat
 osl š at se — sladiti se
 ösna — osa
 osn  it — očistiti
 ösredak — otok (riječni)
 öst — ocat
 östri  — ošišati
 osvitlat — osvjetlati
 öš ca — klijesta
 os nfat — očitati bukvicu
 oškl bat — pozobati do zadnjeg
 zrna
 o  rit — preliti vrelom vodom
 öt — povik kojim se konj tjera li-
 jevo
 ötan — bodar, čio, poletan
 ot   at se — utažiti glad
 ötava — druga košnja u sezoni
 otav c — treća košnja u sezoni
 ötit — otici
 ötka — kolčić za čišćenje rala od
 zemlje
 otk   it — otklučati
 ot   it — pretočiti vino iz jedne u
 drugu bačvu
 ötoman — ležaj, kauč
 otp   at — odvesti
 ötp  t — otvoriti
 otr   an — ohol, bahat
 ot   it — odlediti
 ov   it — prevariti, izdati
 övdeka — ovdje
 övde (*övdi*) — ovdje
 öveg — ovoga
 ovi de (*ovi d*) — ovuda

ôza — gumena cijev za izvlačenje vina iz bačve
ozád — otraga
ozdávlje — odavde
ozdól — odozdo
ozgór — odozgo

özce — zamka za ptice u obliku kognopa s omčom
oždálit — razjapiti
— širom otvoriti
özigača — vrsta gusjenice
— žilava osoba
özuljak — mjesec ožujak

P

pác — salamura
pácat — spremati u salamuru
páčak — papak
pačaměnt — dodir (»nemam pačamento š njim« — nemam s njime posla«)
päčat se — uplitati se u nešto (»ne pačaj se med nji dva«)
päčmaga — stara cipela
pähnit — udariti
päjsat se — znojiti se, preznojavati
päjsi — pasji, pseći
päjzl — jazbina, rupetina
palándra — skitnica, ženturača
palavôrda — nitkov, hulja; razmetljivac, bekrija
palénta — žganci
paljénika — žestoka rakija
pänova — križanje, raskršće
pänt — metalni nosač vrata na dovratku
parazól — široka dječja sukњa (Pričiće)
parènica — veća drvena kaca u kojoj se nekad pärila odjeća, a danas služi mahom za kiseljenje kupusa
pás — pojas
päsat — odgovarati, prijati (»baš mi päsa ovo jilo«)
päsat — proći, otići, završiti (»šesta vüra, päsal«)
päša — ispaša
pašánac — pašenog (ženine sestre muž)
päšćít se — žuriti se
päšišće — pašnjak
päšoš — pasoš, putnica
pätljat — praviti bijelo brašno
pätljn — mlinski kamen, koji služi za pravljenje bijelog brašna
päzderje (pözder) — prvi otpaci lana

päzdit — ispuštati vjetrove
— neugodno smrdjeti
päzuv — pazuh
päžulj (grä') — grah
päžüljat — trljati
pěčica — ženska marama za glavu, bijele boje
pédanj — pedalj
pegäjlin — glaćalo (Netretić)
pégalj — glaćalo
pejár — vrsta gljive
pékana — pećnica
pekmežača — gibanica sa pekmezom; razmažena žena, djevojka
pěkva — glinena posuda za pečenje kruha u žeravi
pělda — primjer; sveta sličica; slabšna osoba (»mršav je ki pělda«)
pěnität — mucati
pěntav — mucav
pěntavac — mucavac
pěnzl — kist, četka za bojanje
perüšat — komušati
perüšina — kukuruzovina
pěstovat — maziti
pěšnjak — rupa na krušnoj peći u kojoj su se pekli kesteni, krum-piri, jabuke
pětēh — pijetao (uz Kupu)
pětit — pamtit, shvačati
pěljar — prosjak
petrljin (petrólin) — petrolej
píknja — mrlja, točka
piljavka — pijavica
piljénica — daska postavljena ispod prozora
pěljun — kumče
pína — pjena
pínavit — pjeniti, pjenušati
pìnit — pjeniti
pínez — novac
pípić — mali nožić na sklapanje

pîr — svadba
pirjača — oštra trava
pîsak — drvena (kesten, vrba) svirala
pîsan — sočan, ukusan, izdašan
pîšce — pješice
pîšće — pile, perad
pîšćenka — mlada kokoš
pitan — debeo
pîtat — toviti, dobro hraniti
pitôn — beton
pîvat — pjevati
pîvkat — glasati se kao pile
pîvnica (pîmnica) — podrum
pîzmen — zavidan, osvetljiv, zloban
plâckat — palacati (zmija palaca jezikom); tinjati (»öganj plâcka«)
plafôn — strop
plâjbac — tesarska olovka
plânjka — tesana daska
plâsnica (splâsnica) — manji stog si-jena
plâšan — plašljiv
plâšilo — strašilo
plâta — plahta
plavîš — slaba rakija
plebânj — pranje odjeće
plîndrat — pljačkati
pîlsniv — pljesniv
plîva — pljeva
poberûh — okomiti stup nosač kuće, sa utorima koji je na uglovi-ma vezivao »plânjke«
pobirôv — izbirljivac
pôč — pošto, po što
podâč — pod što
podâć — koji je darežljiv
podbasamäčit — poduprijeti (vrata)
podbërlat — podbaciti (npr. klip pod noge)
podblačak — potkošulja
pödbul — otečen
podistal — podliven krvlju
podrugâčit — ponoviti
pödsik — temeljne grede drvenjare
podûgovat — duguljast, izdužen
pödvalki (mn.) — drveni kolci koji služe kao poluge
pogájat se — pogádati se
pogânca — upala očne sluznice
poglîmbat — počistiti, poređiti
pöiskalo — mjesto gdje se nađe traženo

pojídat se — jediti se, gristi se
pöjutri — prekosutra (Švarča)
pokažévat — pokazivati
pôkrov — poklopac
pökumporte — zalisci
pokîvat — ishlapiti kuhanjem
polâgat (blâgo) — hraniti stoku
pôlak — pored, pokraj
polánit — ovlaš politi vodom, poprati, saprati
pôlapan — lakov, gramziv
pôldan — podne
pôldanji — podnevni
pôleno — luč od hrastova ili bagremova drveta
polívat — polijevati
pômiba — tava
pomëtnit — zametnuti, na kratko ostaviti ili postaviti
pômitača — purino krilo kojim se služi pri prikupljanju brašna kad se mijesi kruh
pomítat — postavljati
pöndiljak — ponedjeljak
ponesnâžit — zaprljati, onečistiti
poniknit — zanijekati, demantirati
ponújat — nutkati
pöpečak — žarač
popéljat — povesti
popüknit se — posrnuti, spotaknuti se
pöplon — jorgan
pöpriko — poprijeko
po priliki — otprilike
poprînit — prihvati se posla, pospremiti
posâjen — posađen
posékni — povući se (voda)
poselûš — seoski lutalac
posídat — često sjedati
posmetôv — sakupljač smeća
posprümit — pospremiti
pöstelj — postelja, krevet
pöstolci — kratke ženske čizmice
pošemërit se — pokvariti se, skrenuti s pravog puta
poštîvat — poštovati
pošvénki (ili näratki) — svečane vunene čarape, vrlo niske
potajjomcije — potajno
potékár — pogotovo
poteþov — skitnica

potikat se — uplitati se, miješati u nešto
potipat se — dangubiti, lutati bez cilja
pötit se — znojiti se
potkorenić — donji dio stabla iznad panja
pötlje — poslige
potpünama — potpuno
potréfit — pogoditi
potrépat — potapšati
pötriba — potreba
— čovjek koji stalno nešto treba
pötriban — potreban
pötrit (pötrt) — uništiti
potřknit se — spotaknuti se
potrnják — vrag
potvrdit — potvrđen
pövdat (pöbdat) se — prilagoditi se; pokondiriti se
povidat — pričati, pripovijedati
pövismo — povjesmo
povitica — savijača
pövoljko — povoljno, po mjeri
pövrislo — stručak slame kojim se veže snop žita
povrtálje — povrće
poznamánje — znamen, madež
poždirat se — gristi se u себi
pödžoroknit — prdognutati
pöžirak — ždrijelo
požúnac — mali, glineni vrč od 1/2 l
prám — povik kojim se konj tjera snažno naprijed, često ime za konja
präma — prema
präsica — komad drveta oblika kras-tavca u igri kutkanja
prátež — rublje
právdat se — svađati se
právo — ravno
přcija — samovlasništvo
přít se — nadimati se, praviti se važnim, »dizati nos«
prékärija — koještarija, nešto što nije vrijedno spomena
překat — površno raditi
— raditi bezvrijedan posao
přcák — kokošji želudac
přebit — pognut, savijen slomiti (»přebil je ruku«), istući
prébor — fino tkanje

predikálnica — mjesto odakle svećenik drži propovijed
pređokne — južno pročelje kuće
predrugáčit — preinačiti, učiniti drugaćijim
prefričan — mudar, lukav
prejá — pređa
prekrítat — preokretati
prekväljen — razmažen
prém — premda
premëtat — prebaciti s hrpe na hrpu
premitat — prebacivati, premještati
premožénje — bogatstvo
preoblästit — iznenaditi
prepričít — prepriječiti
presáhat — presadivati
presájen — presađen
presenětit se — iznenaditi se
prešteran — izbirljiv, probirljiv
pretíkat — preticati
prétka — rešetka
prëtpéćak — postolje ispred peći na kojem se kuhalo
prevärat — prevariti
prevráčat — preokretati sijeno
pricvrljít — prigoriti, zagoriti
pričac — prečac
pričel — prisoj, mjesto izloženo suncu
pričnet — početi
priheftat — pričvrstiti, zakvačiti — suočiti nekoga s istinom
prikčan — prečanin (s druge obale rijeke)
príko — preko
prikočér — prekjučer
prikočera — prekjučer
prikojutri — prekosutra
prikošnoć — preksinoć
prikužmat se — pregorjeti se
pripet — spojiti
pripëtit se — dogoditi se
pripovídat — pripovijedati
pripovist — pripovijest
prisígat — gasiti se (»lampa prisíže« = gasi se)
prismüßen — podmukao, dvoličan
prispodábljat se — prilagođavati se
pristránčit — dovesti u red, staviti sve na svoje mjesto
pristüdit se — prilagoditi se, spremiti za rad ili učenje
prisvojikat — prisvojiti

prisvūć — presvući
priša — žurba
prišniti se — pognuti se
prišnjen — pognut
prišnica — prečac
prišpēnat — ščepati
prišvarak — nadimak
přkno — stražnjica
přnja — dronjak, rita
přnjav — dronjav, poderan
produšit — probušti
profundat se — pokvariti se, krenuti
 — stranputicom
prójít — proći
pröliče — proljeće
prolītat — proljetati
pröliv — proljev
prominít — promijeniti
propérít — provući (»propéri konac
 kroz iglu«)
propřnjan — probušen, proderan
proräščen — sa puno crvenog, ne-
 masnog mesa (npr. slanina)
prosénica — sivi proso
prošěcija — procesija
prošnja — prosidba
proštrákat — pročačkati
prötvon (pröcvon) — posuda za pe-
 čenje
přstac — mali prst

přstanj — prsten
přt — zavežljaj
přten — platnen
přtina — očišćena staza u snijegu
přtit — čistiti stazu kroz snijeg
 — tovariti
přvanji — prvotni
přvo — prije, najprije (»přvo ču jist,
 a onda pit«)
přzmast — svadljiv, sklon kavgi
püćkat — glasati se kao pura
pükat — čupati
püklyav — grbav (koji ima grubu)
pünit — puhnuti
pünat — nagovarati na nešto, bu-
 niti
püpa — lutka
pürít se — uzrujavati se
püstika — pusta, zapušteno zemlji-
 šte
püščic — svežanj, rukovet (»püščić
 luka«)
püšća — zapuštena zemlja
püščít — pustiti
püšit se — dimiti se
pütac — dugme
pütača — jednjak u živadi
pütar — maslac
püvat — puhati
püzdra — žilavo meso

R

râbit — upotrebljavati
räca — patka
râcelj — deblja grana, savitljiva, ko-
 jom se sa strane osigurava tovar
 drva da se ne sruši
râčit se — liječiti se
râfija — vrsta trave kojom se vezi-
 vala vinova loza
räfung — dimnjak
râjše (komp.) — rađe
râža — riža (u selima uz Kupu)
rakâčit se — voziti se na grani (prvo-
 bitno); voziti se, vući, kačiti se
râl — mjera za površinu (ar)
rämnat — ravnati
rämnica — ravnica
rânnji — rani (»rânnja« slîva«)
rânjik — lonac
râscépiti — rascijepiti, raskrečiti

râscínjat — vaditi iznutrice iz pera-
 di (»smrdi köda se guske râscí-
 njaju«)
râsfâmpat se — ugojiti se, raširiti se
 od debljine
râskantévat — »razvezivati« priču,
 pričati na dugačko i naširoko
râsporak — razmak između dva na-
 bora na »krilima«
rasprîmit — raspremiti
râst — hrast
râstav — stožić kukuruza
rastrancírat — raskomadati
râšak — tanki štap debljine metra,
 rašljast na kraju, a služi za na-
 motavanje pređe
râtljav — krivonog, pačjeg hoda
râvnača — daska na kojoj se glaća
râzbatrîvit se — razbudit se

razbävit se — dobro rasporediti i male količine
razbicat se — razjačati se, bujnuti, buknuti
razdräćit — razgaliti
razdrëgnit — raširiti
razdriskat — razbiti, rascopati
razgräbat — razgrevsti, prebirati (»kokoše razgríblju zřnje«)
razlédít — pogoršati stanje rani, ponovo je ozlijediti
râzredno — staloženo, umjereno
razümit — razumjeti
razvôrdan — raskliman, raštiman
řbat — hrbat, leđa
řcat — kašljucati
řdat — kašljati
rëdi — pored, pokraj
regetáljka — klepetalo (u vinogradu)
rëgetat — kreketati, klepetati
rëgulat — prekopavati vinograd
rëje (komp.) — rjeđe
rëkljac — ženski kaputić
rêma — vješalica o koju se razapne zaklana svinja
rëmen — kaiš
reškûnda — velika cipela — uopće nešto glomazno (»glava mu je cêla reškûnda«)
rešt — zatvor
rêteza — željezni klip za zatvaranje vrata, reza
rëvljat — zaplitati se u hodu, krvudati
rëvljav — krivonog
rëvleša — čovjek krivih nogu
ribež — naprava za ribanje kupusa
ricast — kovrčav
rîč — riječ
rîčit — rikati
rîfljača — daska s valovitim limom na kojem se trlja rublje sa sapunom (prije) ili deterdžentom, a potom se ispire
rîfljat — trljati rublje na »rîfljači«
rîncica — naušnica
rînka — kolut od metala, željezni prsten
rîpa — repa
risat — crtati
rîvat — gurati (imp. = »rini«)
rîzak (rîska, rîsko) — rezak
rîzanac — rezanac

rîzat — rezati
rîžanj — režanj
rîmbat (gîmbat) — tegliti teško raditi
rînjit — režati
röglje — vile
rögobaran — osoran, svadljiv
rogobörít — buniti se, gundati, uvi-jek se nečemu protiviti i prigovarati
röklja — suknja
rôl — žlijeb
rômat — praviti buku, bučiti
rôna — cikla
rônčac — gnjurac
rondûsat — raditi nešto ljutito, preko volje
rösít — rominjati
rôštat — hrskati, škrugutati
rôzat — praviti nabore na »krilima«
rözgat (rôzat) — pjevati (samosvojan način pjevanja, nalik ojkanju, otegnutiji, sjetniji, s puno improvizacija u tekstu)
rözast — ružičast
rözga — pasmina, sorta, rod, soj, biljni izdanak (kod tikve, bundeve)
rôža — cvijet — ruža
rožâlje — cvijet i listovi vinove loze
rožicák — mljeveni rogač
rôžnjak — svibanj
rptišće — kralježnica; karmenadl
rûba — ponjava u kojoj se nosi sijeno
rûbac — marama
rûbača — košulja
rubenîna — rublje, odjeća
rûbić — ukrašen rub na »krilima«
rûčak — doručak
rûčan — darežljiv, širokogrudan
ručëvat — doručkovati, ručati
rûda — rudo
rûdljav — kovrčav
rugâbed — rugoba, grdoba
rûljit — urlati, revati
rûnat — odronjavati; mrviti zrna kukuruza
rûpčić — maramica
rûstat — zvučno gristi
rûška — kruška
rušnjík — ručnik

rüvo — ruho; mladenki oprema za
miraz
ružinka — lješnjakova čaška
růžit — komušati kukuruz; grditi

řzgetat (se) — rzati; glasno se smijati
řžulja (ěrž) — raž

S

säč — metalna posuda, u kojoj se peče kruh, u žeravi (»slân je kisäč«)
sädaka — sada
säja — čađa
säjav — čađav
sájt — sići (imp. sâjdi = siđi)
sâlnat — salast, debeo, gojazan
samaritat — držati pridiku, bukvicu
sämica — vrsta pjesme za jedan
glas
sämplast — slast, tek (»sve se pojilo
u sämplast«) — kaže se kad se
počisti cijeli tanjur
sâne — saonice
sânkat se — sanjkati se
sânja — san
sâpa — dah
sâpsat se — posvađati se
sastârat se — postarati se
sašûlyat — zgužvati
sašûndrat — ubiti, uništiti
sâvrit se — smanjiti se
sêdina — talog u vinu
sedmâče dîte — dijete od sedam go-
dina
seljânčica — vrsta narodnog kola
sëmbat se — seljakati se
senik — sjenik
séno — sijeno
sénjski ključ — drveni kolci za ču-
panje sijena iz stoga ili sjenika
sëst — sjesti
sgibat — težiti nečemu
sglihat — srediti
sice — cjedilo
sić — sjeći
síd — kokošje gnijezdo
sïdit — sjediti
sîla — puno (»kûpil je sîlu tèga«)
sîme — sjeme
simenâlka — prodavaonica sjemena
sîmo — amo, tu, ovdje
sînokoša — sjenokoša
sînja — sjena
sînjat — smjerati, namjeravati

sîperje — iverje
sîrak — biljna vlat od koje je na-
činjena metla
sîroitka — vrsta gljive
siromâk — siromašan
siromâški — siromašan
sîrutka — surutka
Sîsvete — Svi sveti, Dan mrtvih
sîtva — sjetva
sîtvina — šaš
skâkat — trčati
skalâjsija — dugonja
skâlast — dug, visok
skerêpit se — zgusnuti se
skinjen — skinut
skîsat — ukiseliti
skôblast — visok, mršav poguren
sköčit se — stegnuti se pri pranju
skôlki (mn.) — drvene dašćice koje
se stave na kiseli kupus pa se
pritisnu kamenom
skömljivica — zazubica
skomûčat — stenjati
skopîtat se — spotaknuti se
skôrom — skoro
skrädnji — krajnji
skûcat — dahtati, uzdisati
skuljéznit — spuznuti
skûp — škrt
skûpnjak — priženjeni zet
skûšrat — razbarušiti
skûzi — radi, poradi
slâji (komp.) — sladî
slâk — korovna trava kojom se hrâ-
ne i domaće životinje
slâkoper — svračak
slâmen — slaman
slékav — nespretan, trapav
sličuha — klizaljka
slîgat — slijegati
slîme — sljeme, vrhunac
— najviša greda na krovištu
slîp — slijep
slîpac — slijepac
slîpit — razuvjeravati, opovrgavati
čije tvrdnje

slipotan (*slipački*) — debelokožan,
 beskrupulozan
sliva — šljiva
slivárnica — savijača od šljiva
slívkat — sitno lajati
slög — komad zemlje između dva
 jarka, dvije međe
slötina — nevrijeme, kijamet, me-
 čava
smäckat — zgužvati
smågat — kontrolirati, stati na kraj
 (»tüliko je raspšten, da ga nî
 mòć smågat«)
smäknit se — spuznuti, spustiti se,
 otpasti
smëtnit se — dati prilog zajednič-
 koj kupnji
smij — smijeh
smírom — stalno, neprestano
smišan — smiješan
smít — smjeti
smítat — istovarivati, skidati sa
 čega
smläta — ništarija, bitanga
smöknit — smočiti
smöksan (*smöksača*) — klipan, man-
 gup
smöžno — jako, snažno (»snig smöž-
 no pâda« — mečava je)
smîrda — djevojčura
sná (*snäja*) — snaha
snäjden — snalažljiv
snäšat — donositi
snëruke — koje nije pri ruci (»bolje
 mi je na vlak, jer mi je s kôli
 snëruke it«)
snêt (imp. *snämi*) — skinuti (skinji)
snicák — neplodan pijetao (čovjek
 u prenesenom smislu)
snig — snijeg
snöć — sinoc
snövača — naprava za snovanje (od
 dva ukrštena pravokutna drvena
 okvira)
snövat — pripremati niti za tkanje
 osnove
snûbit — slutiti, predosjećati
sobistit se — postati obijestan
söbota — subota
sögat — dahtati, ubrzati disati
sölika — slana kiša
sömast — bucmast, izražajnog lica
sövrat — brzo jesti vruće jelo

sövreša — brzoplet čovjek
sözut se — skinuti obuću
spät — spavati
spajzít se — urotiti se, iz interesa
 se zblizići
sparamitiat — brzo dovesti stvari u
 red
spéć — spavajući (»uvätilo me u
 trbuvu bôlit na spéć)
spênda — naramenica
splânjak — ono što pluta
splávat — plutati
splüti — pluta koja drže ribarsku
 mrežu na površini
splütve — od šaša napravljen pojas
 za neplivače
spodâbljat — činiti što sličnim če-
 mu drugom
spödoban — sličan (»vrâgu je spö-
 doban«)
spogonjévat — namjeravati
spölan — neizbirljiv, koji ničemu ne
 prigovara
spöminak — posjet, obilazak
spomínjat se — razgovarati se
spönos — držanje, stav (»ima lîp
 spönos« naočit je)
spörak — brežuljak
spötít se — oznojiti se
sprävit — spremiti
spricít — popriječiti
sprignit se — sagnuti se
sprimit — spremiti
sprökšen (*prökšen*) — probirljiv,
 ohol
sprösan — sklon moljakanju, udvo-
 ran
sprozörít se — prestrašiti se
spüćvan — spetljjan, stegnut
spüćvat — spetljati, skupčiti se
spûntat — odvratiti od čega
srâka — svraka
sraméći — sramežljiv
sránit — sakriti, pohraniti
srića — sreća
srićan — sretan
srida — srijeda
sridnji — srednji
sriž — inje
sřma — srebrni vez na ženskom »zo-
 buncu« i »läjbaku«
staláža — polica
stänje — gospodarstvo, domaćinstvo

stàrikov — starački (»mlad je, al izgleda stàrikovo«)
stát — stajat
stàto mliko — od svježeg mlijeka u kiseljeno mlijeko od kojeg se onda pravi svježi kravlji sir
stèlja — paprat
sténa — kućni zid
stèpka — preostalo mlijeko iza izvodnje maslaca
stépst — istucati, stucati, zbiti
stín — stijenj
stínak — svrablјiv, neuredan čovjek
stínica — stjenica
stínkat se — ne znati kuda sam slobom
stišnjen — tih, miran
stòkviš — bakalar
stòlac — stolica
stòlnica — ladica
stòmanja — duga dječja košulja (Prilišće)
stràja (gen.) — (stràja bit će kiše) = bojim se da će biti kiše)
stràjat — štedjeti
strànjski — strani
stràšit — koriti, grditi
stric — bodljikava trava, čkalj
strič — šišati
strija — streha
strìlnica — puškarnica
strìljati — strijeljati, gađati
strìžavka — vrsta stonoge
střnišće — strnište
strošak — trošak
strošit — potrošiti
stròžak (stròža) — ležaj kod kukuruzovine
strùga — udubina, udubljenje na riječnom dnu
— prostor u zaprežnim kolima između dvije bočne daske
strüpit — razbiti, razlupati
stùpa — drvena naprava za stupaњe konoplje, ili lana, prvobitno od izdubljenog debla
stúpac — izdjelani kočić duljine 1 metar koji učvršćuje bočne stra-

nice zaprežnih kola
stûžit se — osjetiti mučninu, slabost
súkalo — cijev prvobitno od bazge a sada od željeza na koju se namotavala potka za tkanje
súkat — namotavati predivo na sukalo
sùličnica — prozorčić, puškarnica
súmljat — sumnjati
sùnit — udariti, gurnuti
sùošćina — kopno, zemlja s koje je okopnjo snijeg
sùrlat — brzopleto raditi
sùrlav — brzoplet, površan
sùrleša — brzoplet, površan čovjek
sùsman — klipan
sùšac — mjesec ožujak
sùšica — tuberkuloza
súv — suh
suvòta (suvòče) — suša (drvarnica), uopće svaki natkriven prostor
sväčesa — svačega
svägdìr (svägdi) — svagdje
svätit — udariti
svéđno — svejedno
svíća — svijeća
svíćkat — svjetlucati
svíđok — svjedok
svídöčit — svjedočiti
svídro (svídar) — svrdlo
svílan — svilen
svílenpas — ženski pojas u narodnoj nošnji, obično u bojama državne ili nacionalne zastave
svít — svijet
svítak — podmetač u obliku koluta, ispunjen kudjeljom, za pod sudu koja se nosila na glavi
svítal — svijetao
svítit — svijetliti
svítlo — svijetlo
svítovat — savjetovati
svítren — luckast, svojeglav
svílc — svuci
svöra — zadnji dio glavne osovine zaprežnih kola
svügdir (svügdi) — svugdje

S

šájtruga — poveća kolica
šalapôrka — prozorski kapak

šamadínje — sitna stoka
šámarla (šámrlj) — klupčica

šämplast — nezgrapan
 šäntrav — nespretan, neuredan
 šär — šaren
 šâra zmîja — zmija otvornica
 šärfan — jak, snažan
 šcägnit — zagristi, ugristi
 šcáp — štap
 šcápít — uhvatiti, ščepati
 šcaval — vrsta bodljikave trave
 šcècnit — škljocnuti
 šćéka — stega, strogost
 šcëina — čekinja
 šcôkat — kljucati
 šcûcat — štucati
 šcûka — štuka
 šcîkast — ušiljen, špičast
 šcùn — špica
 šecki — jako
 šefarka — zaimača
 šenica — pšenica
 šenišni — pšenični
 šeper — drveni klip nalik bumerangu kojim se pomaže pri kočenju zaprežnih kola (»zašepěrit kola«)
 šepurje (šaprlje) — sitno granje
 šerâzjl — žarač
 šermírit — šetati se ponosno, šepiriti se poput pauna
 šešurast — razbarušen, razgranat
 šetöfl — novčanik
 šetovat — besposličariti
 ševêrit — nagingjati se, zanositi (posebno ako je riječ o loše centriranom kotaču)
 ševrat — teturati
 šifron — nagli pljusak
 šikat se — pristajati, dolikovati (»baš ga se šikaju brki«)
 šknit — udariti batinom
 šilj — grmlje, grm; vrh, špica
 šiljbotat — stražariti; šetati amo-tamo
 širji (komp.) — širi
 širočki — široki (»sikira širočka« = sjekira sa širim sječivom)
 šišak — tjeme
 škaf — metalni kabao
 škäljkat — zadirkivati, začikavati
 škânjac — jastreb
 škapuljár — platnena vrpca (svetacka)
 škârpa — nasip uz željezničku prugu
 škâtulja — kutija

škâvan — crkvena klupa
 škéljki (mn.) — drveni zasuni
 škléba — klimavac
 šklébav — klimav
 šklébit — zveknuti, zazvoniti
 šklécat — posrtati, klecati
 škôda — šteta
 škôlat se — školovati se
 škôlj — riječni sprud, nanos pijeska u rijeci
 škôp (škôpa) — ražena slama za pokrivanje krovova
 škôpac — ovan
 škôpen — škopnat
 škôpurica — sprava za ravnanje »škopa«
 škôrnja — čizme s visokim sarama
 škrâmbica — kutijica (kasica)
 škrâpat — rominjati
 škribav — krezub
 škrebetâlkja — čegrtaljka
 škrnél — vrećica
 škřnjgat — preživati
 škřpel — kamenjar, loša zemlja
 škûlja — rupa, jama
 škûr — taman, mračan
 škurína — tama, mrak
 škûrit se — smračivati se
 škütat se — zazirati, plašiti se
 škütavac — strašljivac, kukavica
 škvâcnit — naglo odsjeći, odrezati
 škvôrac — čvorak
 šläjer — veo
 šlämpav — nemaran
 šläpe — papuče
 šlätat — pipati ženu, djevojku
 šläuf — gumena zračnica
 šlifer — navlaka za jorgan
 šlikast — razrok
 šlingat — vesti
 šmâljat se — umiljavati se
 šmârnl — omlet
 šmigljav — neugledan, beznačajan
 šmîzljin — vezeni ukrasi na ovratniku »oplêća«
 šmîršnjit — govoriti kroz nos
 šnâper — glavni dio brave, koji zaključava vrata
 šnjöfat — njušiti
 šöc (šöca) — ljubavnik, (ljubavnica)
 šôder — šljunak, tucanik
 šok — puno (»ima cêl šök dîce«)

šökotat — lijevati kao iz kabla (vođa »šökoće« ili »šükti« npr. kad teče iz naglo probijene rupe)
šopárnicka — velika posuda u obliku kade, u kojoj se »pažülja« (pere i trlja) zaklana svinja
šöpat — tovit
šoštar — postolar
špåga — uzica
špäjla — metalna opruga u biciklovom kotaču, koja ga osigurava i učvršćuje
špänat — zatezati, natezati
špårat — štedjeti
špåravac — platnena vrećica za crkvene milodare
špečiôška — zajedljivac
špêgalj — ogledalo
špëk — slanina
špëkula — pikula, klier
špëla — nakaza
špënít — bocnuti, zeznuti
špïjat — uhoditi, zagledavati, špijunirati
špíravac — najduža kosa greda na krovu
špitál — bolnica
špöret — štednjak
špôt — bruka
špötat — grditi
špriklj — vodoravno položena drvena greda
špùla — valjak za namatanje konca
štâbat — potihno šetkati
štâcija — postaja
štacún — trgovina
štâjan — jak, čvrst, stasit, naočit
štakřdija — koještarija, sitničarija
štala — staja
štélj — zadnji dio »svore«
štemäjzl — izbjijač
štëntat — zadržavati nekog, oduzimati mu vrijeme
štérnja — betonska cisterna za kišnicu
štî (štîs, štû) — povici kojima se u-pregnuti vol tjera lijevo
štîbra — porez
štîbrica — prečka na ljestvama
štîge — stepenice
štîglić — češljugar
štîjača — lopata
štîjat — kopati lopatom

štîk — konjska muha
štîkat — vesti strojem za šivanje
štîmat — odgovarati, biti u redu
 (»plâtil sam ti, je l' sad sve štîma?«)
štîmat se — hvaliti se (»štîman« = hvaljen, štovan)
štîrka — bjelilo
štîžnica — stepenica
štökl — manja stolica bez naslona
štôljat — lupati u hodu cipelama
šträftast — prugast, šaren
šträkast — mršav kao motka
štrakatûnac — mali čavlić
štrânjci (mn.) — rese, dronjci
štrânjga — prepreka na putu (cesta, pruga)
 — lanac kod konjske zaprege koji se kvači za »vagîr«
strapäc — hod, šetnja
strapocírat — šetkati
štóbâlje — korov
štrbeléknit — umrijeti, »odapeti«
štîčak — ogrizak jabuke, kruške
štîčak — stršiti
štîrka — željeznička pruga
štîrik — uže
štîrnjica — namotaj vune, ujedno i mjera za količinu vune
štîripav — kuštrav
štîrkat — kotrljati
štîrkat se — kad se stoka najede štete-ne trave, trči kao bijesna po pašnjaku i kaže se da se »štîče«
štîrljít — stršiti
štrokalj — ledenica
strüka — ogrlica
štûklji — varivo od tijesta punjeno sirom
štumpâdl — podvezica
štükat — stupati, snažno gaziti
šûb — mah, namah, odjednom (»po-godil je od šûba«)
šüber — regulator topline u pećima
šûkat — sipati (našûkal si je vina«)
šûknjen — luckast, »udaren«
šûmast — gluhan
šûndrat — uništiti, ubiti
šûnjka — šunka
šûpat se — grudati se
šûrit — polijevati vrućom vodom
šûšast — koji je bez rogova

švāpit — bijeliti, bojiti
švō — šivanje

švôrdat — glasno mokriti
švřcat — prskati

T

tâčka — kolica za prijevoz zemlje, plijeska
tâkača — valjalo (za tijesto)
tâkat se — kotrljati se, valjati
tâkljem — doduše
tâncat — plesat
tâncar — plesač
tanjír — tanjur
tapûn — drveni čep za bačve
tâšcac — glad (»uvâtil me tâšcac«)
tašcénka — žličica, epigastrij
tâzbina — suprugina rodbina
tâžit — ležati zatvorenih očiju
téč — trčati (»potéci i donesi mi dûvan i pâpiré«)
têg — žitarice
ték — dio jela, obrok za pojedinca
têkar — tek
têkut — parazit peradi, ptica
têmbelo — tučak u zvonu, klatno
têmpi (mn.) — »dělat na têmpe« — povremeno raditi, s vremena na vrijeme
tênda — ograda od oguljenih, deblijih grana
ténfat — tucati bjelanjak
têntat — moljakati, nabjeđivati
têpac — danguba
têpij — sag
têpike — vrst malih krušaka
têpst — tući
têpsja — tepsijsa
tesnôba — tjesnoća
tétac — tetak
têžje — teže
tîca — ptica
tîć — jastreb
tijâno (pril.) — tiho
tîme — nepce
timenjâčica — ostatak posteljice na glavi novorođenčeta
tîrat — tjerati
tîškat se — gurati se, proguravati
tîšljär — tesar
tît — htjeti
tölić — malo prije, netom
tönjat — drijemati
topôrica — držak lopate, motike, sje-

kire, piuka, vila
tôrac — tvor
tôrak — utorak
tôrbast — gojazan, obješena trbuha
tôt — loncokrpa
tôte (*tôteka*) — tu, ovdje
trâjbar — gonič stoke
trájdat — nemilice trošiti, rasipati, razbacivati se
trâlje — nosila
tratûr — lijevak
trâvnik — strmo zemljište sa lošijom travom
třbuv (*trbu*) — trbuh
trdije (komp.) — tvrđe
třdnost — kompaktnost, solidnost
trëfit — sresti, sastati
tréger (*trôgar*) — naramenica
trënci — žličnjaci
trëpast — spljošten
trëti — treći (uz Kupu)
tribat — trebatи
trîbit — trijebiti
trînfus — tronožac
trînget (*trînkgeljd*) — napojnica
trîpkat — treptati
trîsnit — tresnuti
trîščit — bljeskati
trîzan — trijezan
trîlica — naprava za trivenje konoplje ili lana
tînka — kočnica
troljstrukâč — trostruki bič
trônat — vodenast (»trônata jabuka«)
tröpnit — zalupiti, tresnuti (»tröpnil je s vrâtim«)
trôskača — debela, glomazna žena
třšće — vinograd
třta — najdeblja grana vinove loze (»sûv je ko třta«)
třtnjít — tinjati
trubênta — truba, uopće svirala
trücat — spočitavati oštrijim tonom
trückan — vrsta šumske jagode
trûdan — umoran
trušinka — trun, mrvica (u množini »trušinje«, »mrvinje«)

tûčak — udubljeni kamen u kojemu se nekad mljela kaša
tûh — fini, žuti, riječni mulj, nekada nezamjenljiv u građevinarstvu
tûji — tuđi
tûjica — poplun ispunjen mekim perjem
tûka — pura, čurka
tûliko — toliko
tûljit — tuliti
tûmarast — nesnalažljiv
tumbanina — vrsta kupovnog platna

tûmbat — prevrtati, obrtati
tûmbolac — tobolac
tûmplat — stavljati nove potplate
tûnjiv — gnjil, pljesniv
tûnjkat — samo smetati a ništa ne koristiti
turînje (tûrina) — tar, pljeva
tûsten — suknjen
tûtlav — priglup
tûtleša — glupan, tup čovjek
tvorâzit — stvarati propuh, ići stalno van pa unutra

U

ûbit se — ozlijediti se
ûbožan — siromašan, neugledan
ucvîkat se — toplo se obući (»ucvîkal se ki Brînjak«) — ljudi iz Briňja živjeli su u oštiroj klimi, pa su po tome bili zapaženi ovdje)
ûč — u što
ûdit — udjenuti
ûdrît — udariti
ûfât se — nadati se
ugâjat — ugađati
ugânjat se — takmičiti se
ûgarak — krastavac
ûgnit se — skloniti se sa puta
ûjam — ušur
ujimat — uzimati (kod šivanja)
uklénit — upregnuti volove u jaram
ukvîžit se — oteći, zgusnuti se, stvoriti se kvrgom
ûmina — povik kojim se konj tjera da podigne nogu
umírat — namjeravati
u mîtig — cik-cak (»konj mu ide u mîtig«) — krivuda, ide u cik-cak
umrít — umrijeti
umûčkat se — ušutjeti
umûdrít se — napraviti se važnim
umûknit — utrnuti

unjéšit se — ušutjeti, poniknuti nikom, pritajiti se, skriti mišljenje
upèrit se — uputiti se (»kamo si se upèril?«)
upëit — shvatiti, primijetiti
uprêc — upregnuti
upriigni (imp.) — upregni
ûprije — poprijeko (»ûprije se pogödit«)
upriži (imp.) — upreži
urûsit (pridjev) — tvrd, čvrst
usâpit se — zadihati se
usôgat se — zadihati se
ustâvit — zaustaviti
ûstra — britva (uz Koranu)
ûša — povik kojim se tjeraju svinje
ušćéknit — uvesti stegu, postrožiti
ušćípnit — uštipnuti
ušímít se — ukočiti se, uštogljiti
ušvîcat se — uznojiti se
ûtebande — uzalud
ûtrt — naučen na rad, izrađen a čvrst i žilav od rada
ûvanj — hunjavica
uvîk — uvijek
uvrîgnit se — umetnuti se na nekog
ûzít — izuživati se, osjetiti užitke
ûzje (komp.) — uže

V

vâ — u
vâč — u što
vâdljat se — kladiti se
vagânac — posuda za brašno u mlinu
vagîr — pomoćna prečka za zaprežna kola (drvena, okovana)

väjk — uvijek
väkal — otkos
väko — ovako
vaktârna — stražarnica uz prugu
vâltor — vrata nad koritom svinjca
vâlje — odmah
vânjkus — jastuk

vargān̄j — vrganj
varičak — želudac
vävik — uvijek
väzet — uzeti (južni dio područja)
Väzam — Uskrs
večēraska — večeras
vēlnast — valovit
vēsla — veslo
vīdi se — čini se (»vīdi mi se, bit će kiše«)
vijár — vršalica
vijor — vihor
vīkovični — vjekovječni, vječni
vilān — vezeni ručnik, koji se pri pogrebu stavlja na raspelo
vīneni — vinski
vīnta — kočnica na zaprežnim kolima
virīna — dubina rijeke (analogno pučini na moru)
vīrovat — vjerovati
vīst — vijest
viška — vješalica
vītal — dva ukriženana drvca, vodoravna, na okomito položenom štalu, na koje se namotava klupko pređe
vītar — vjetar
vitica — vjenčani prsten
vitlēnka — drvce (duljine oko pola metra, širine 2—3 cm) koje je dio vitla
vñogo — puno
voćár — voćnjak
vöćko — mlad junac
vojice — drvene šipke kojima se vol osigura u jarmu
vöjke — uzde
völta — svod
völgat — udovoljavati
vöšcít — boriti se, vojevati
vôz — teret zaprežnih kola
võžica — manja, otvorena bačva

vräčitelj — liječnik
vrätilo — dio tkalačkog stana na koji se namotavaju niti za osnovu
vräštvo (räštvo) — lijek
vrc — staviti (»vrgni« = stavi)
vrëdoma — doskora, brzo
vrëten — vreteno
vriča — vreča
vřidan — vrijedan
vřidnica — vrijedna žena
vřime — vrijeme
vřitkat se — ritati se, vрpoljiti
vřitnjäkat se — ritati se
vřlac — rovac; zasun
vřnit — vratiti
vřso — ljutica, prznica
vřšaj — žito na gumnu, spremno za vřšidbu
vřšit — vrckati se, biti nemiran
vřtal — vrt, bašta
vřtanj — okrugla svadbena pogača, koja se na pola puta od mlade mlađoženji dijelila svatovima
vřtat — bušiti
vřtlac — vrtić
vřvovat — izbočen, uzdignut
vüčit — učiti
vüčitelj — učitelj
vûd — but
vudövina — šunka (Netretić)
vügal — kut
vügljen — ugljen
vüliko — ovolikо
vüra — sat
vürmar — urar
vüsnica — usna
vušësa (mn.) — uši
vütal — šupalj
vüvača — metalni kabao s dvije drške
vûvo — uho
vuzak — uzak

Z

zâbečki — nehotice
zabèrlat — nabacit se kamenom
zâbetan — zaboravljiv
zâbit — zaboraviti
zabûrit — zagnjuriti
zacökljat — zakočiti

zacüpit — ugasiti, utrnuti vatru, tako da gorivom koje trpamo, spriječimo pristup zraku
zâč — zašto, za što
začisnit — zasjeći
zadëlat se — udubiti se u posao
zadřbat — zadirkivati

záfrig — zaprška
 záfrigat — prisjeti
 zahtívat — zahtijevati
 zájmit — posuditi
 zájmovat — posuđivati
 zakajápit — zauzeti, zaposjeti
 zakidat se — zaprljati se pri jelu
 zakidat (zakijat) — napadati, zameti
 sti (misli se na snijeg)
 zaklénit — zaključati
 zaklípat — zaključavati
 zakvřcat — zaprljati
 zalděnica — naslon na ogradi »gánka«
 zálí — zao
 zalítat — zalijetati
 zalonit — zapahnuti
 zálva (zavla) — zaova
 záman — uzalud
 zamandélit — zavitlati
 zamázat — zaprljati
 zamětat — zatrpati
 zamiňit — zamijeniti
 zamírit — zamjeriti
 zamítat — zatrpati
 zamláčen — zatucan
 zanesnážit — zasmrdjeti, zaprljati
 zánest — popustiti (»dítetu uvík tri ba zánest«)
 zanímít — zanijemiti
 zaníttat — zavariti, — prevariti, zeznuti, — upropastiti
 zaperdäčit — začepiti, hermetički zatvoriti
 zapovídát — zapovijedati
 zarédit — uređiti
 zárgal — nedorastao, zaostao u rastu
 zaripljen — crven u licu od napora, ili uzbuđenja (»zarípit se«)
 zariščen — prirodno crven u licu
 zasájen — zasađen
 zásest — sjesti i dugo se ne dizati
 zaskútit — zaželiti, poludjeti za čim, navaditi se, namečiti se (»dugo ní bílu grádu, pa mu je zaskútilo«)
 zastínkan — neuredan, zgužvan
 zašekérít — baciti, odbaciti
 zaškéljit — zaključati
 zaštriguljírat — potcrtati
 zašüstikat — zapostaviti, ne dati komu da dođe do izražaja
 zatéć — opkoliti
 zatrávit — zaraziti

zaudöbit — oštetiti
 zaudöbljen — oštećen
 zavagívat — teturati, zanositi
 zavětnije (komp.) — toplice
 závod — nužnik
 zážmit — zažmirit (»zážme« = zažmíri)
 zbirat — skupljati
 zbisal — pobjesnio, sulud
 zbrívat — osvrtati se nervozno, iščekujući
 zbûbat — brzo izbacati, — brzo nešto napraviti (»samo je zbûbal kuću pa se srušila«)
 zdëla — zdjela
 zdëlkat — izdjeljati, izrezbariti
 zdënča vôda — izvorska voda
 zdívat — slagati
 zdöbrit — na dobro izaći (»to ne more zdobrit, kad on vozi«)
 zdrávit se — rukovati se
 zdrëgnjat — stegnuti
 zdřnít se — prestrašiti se naglo, lečnuti se
 zdrüčit — slomiti
 zdüv — propuh, puhanje (»to je s njézna zdüva« = s njezine strane vjetar puše)
 zgäsnit — ugasiti
 zgäsnit — ugasiti, — umrijeti (»zgäsnil je« = umro je)
 zginit — nestati
 zglôrija — glomazna osoba ili predmet
 zgméždit — zgnječiti
 zgotövit (dogotövit, prigotövit) — završiti
 zgríšit — zgriješiti
 zidânica — podrum
 zímat — uzimati (»zímlji« = uzmaj!)

zírit se — smijati se ironično
 zívat — zijeвати
 zlôran — izbirljiv
 zmijnjak — zmijsko leglo
 zmijnévat — prolaziti
 zöbat — kljucati, — jesti grožđe
 zöna — strah (»zöna me ulovla kad sad vidil zmiju«)
 zörít — zriti
 zubätít — drljati, preoravati zemlju
 zûbci — grablje
 zükat — gurati

züknit — gurnuti
zvízda — zvijezda

zviždrast — nestašan

Ž

žäčkat — zadirkivati
žága — pila
žagänica — piljena daska
žágat — piliti
žáffa — sapun (Netretić)
žäpat se — žacati se
žbica — drvena igla; šipka u kišobranu
žböknit (*žvöknit*) — podmuklo udariti
ždribac — ždrijebac
ždrôkat (*ždrôcat*) — gutati; bockati
žđúlo — ponor, ždrijelo; otvor peći
žéjat — žeđati
žékatt — pariti grah ili rublje
želâdija — hladetina (Prilišće)
žép — džep
žérat — opijati se, piti, lokati
žerâvka — žeravica
žgânci — vidi pod »palênta«
žigat — probadati »žiga me u srcu«)
žigerca — jetra
žítak — hrana, prehrana
žito — proso
živičârka — sitna, šarena kokoš
živinâr — veterinar
živkârit — životariti
živoma — »vaditi Zub na žvoma« =
= vaditi Zub na živo
žiža — vatren, nagao, nagrasit, silovit čovjek
žižak — cvrčak

žlëmpat (*žlîmpat*) — požudno piti
žlib — žlijeb
žliba — jarak
žlimat (*žlîndrat*) — ispirati svinjska crijeva, pri pravljenju kobasica
žlingat — vrtjeti novčić kao zvrk
žlûndra — žilavo meso
žmäknit — popiti na dušak
žmân — ukusan
žmära — jako mastan čvarak
žmîgat (*čmîgat*) — treptati
žníkat — cijediti oprano rublje
žnjâč (*žnjâčica*) — žetelac, žetelica
žnjäpat — jesti glasno i s tekom
žnjiravac — vezica za cipele
žövor — žohar
žrd (*žrdina*) — duga, debela drvena motka, kojom se odozgo pritisne tovar sijena radi stabilnosti
žrnâda — hrana
žüga-žüga — povik kojim se vabe guske
žük — gorak
žüljica — hladetina
žüpa — juha
žütija — žućko, plavokos čovjek
žvîgat — pucketati bićem
žvđgava — ženetina, rospija
žvřnčit — zujiti
žvřnjkat — jesti bezubim ustima, prigrizati

DODATAK RJEČNIKU

B

bakâlit — razgovarati
bînjuš — debeli prsluk

brâbonjak — ovčji izmet uhvaćen na vunu
brîna — obronak, kosina

C

cîganj — Ciganin, Rom
cigânjka — Ciganka, Romkinja

cmärit se — pržiti se

Č

čäka — vojnička kapa
člénka — članci šake
čřpat — otkidati rukom, trgati (npr.
 kruh)

čükast — kome nedostaje uho ili dio
 uha

Č

čäpat — hvatati

čöšak — kut

D

dânit se — razdanjivati se
demižôn — opletena boca
döladnji — donji

dräžmat se — koškati se
držálje — drška, držalo motike, lopate,
 grablji, vila i sl.

F

fëšan (biti fëš) — naočit, zgodan

giüslat — svirati violinu

G

grîč — strmina obrasla šumom
gûs — lijevano željezo

izdâbat — dupsti
izdëlan — izrabljen, izrađen
izžibrat — izabrati

iznâšat se — razbacivati se novcem
 da bi se pokazalo bogatstvo

J

jädljiv — bijesan, jalan
jämkat — kopati jame za sadnju i
 sjetu

jïdnjak — jednjak
júšan — tečan, ukusan
jüetroska — jutros

K

käfrika — dar na svadbi u novcu koji
 daju svi prisutni, tj. po čashi
këfat — četkati
këpenak — kabanica
kipac — sveta sličica
knjäkav — kljast
kökoša — kokoš (mn. = »kökoše«)

köda — kao da
kölosik — šuma posađena uz vinograd iz koje se sijeku kolci za vino-
 grad
kölövaja — kolovrat (uz Kupu)
kríljak — šešir
krížca — križa

L

läjt — otvorena veća bačva

M

menáža — domaćinstvo, ljudstvo
('imam ih puno na ručku, celu menažu')

město — mjesto, grad
mláda — mladenka
mlâdci — mладenci

N

nabit se — biti negdje dugo ('nabil sam se u vojski')
nagrnjévat — ogrtati
näkolenče — najmlađe dijete u kući
mladoženje, kojem mlada, pri prvom dolasku u kuću daruje 'vrtanj' (pogaču) i maramu

nápridak — napredak
náputina — popadbina, obrok za put
narckivat se — nakašljavati se
nařdat — nagrabusiti, loše proći
nasájen — nasaden
naténtat — nagovoriti, navesti na zlo
navršen — ljutit, narogušen

O

obilinka — kora od voća, krumpira

oštärija — gostionica, svratište

P

párma — sijeno složeno u sjeniku
parapét — zaštitni zid uz nakapnicu,
ili uz cestu
párat — trgati po šavu
péčák — obad
píkalj — bodlja
pípa — slavina
písmat — bacati novčice u zrak, po-
što se novčić dobacio bliže odre-

đenoj crtici (nekad pastirska igra)
planika — domaćica
podmüljen — podmukao
posájen — posađen
poštivan — koji poštjuje, tj. koji je
sklon poštovati
prášak — deterdžent
pridrëpit — prgnječiti, zgnječiti
proštìman — na glasu, prodičen

R

rësa — vrst dugе, močvarne trave

rüčka — drška

S

säpet — stegnut
síkira — sjekira
spök — otkako
språsan — skotan (svinja)
strepat — spljoštitи; modelirati, oblikovati

stisnit — miran, povučen
sükast — mršav, suh kao isukan
svibovo drvo — grmoliko drvo, crvenih mladica

Š

šepukövina — povijuša, lijana
špränja — iverak, ili trn koji se u
radu zabije ('našpranji se') pod
kožu, ili nokat

štök — dovratak
šväsat — variti

T

tûnte (tüntu-rüntu) — blesavac, idiot

tüpan — glupan

U

udriskat se — dobiti proljev

V

vik — vijek

vindâr — već

Z

zadrëgnit — stegnuti
zamûsan — zaprljan u licu, oko usta
zêlje — kupus

zobúnač — debeli, muški prsluk
zùbare — krežubine

Ž

živad — perad

Marinko Perušić

VOCABULARY OF THE CHAKAVIAN DIALECT OF THE DUGA RESA COMMUNE
 AND KARLOVAC

S u m m a r y

This vocabulary represents the first endeavour to collect the lexical riches of a small Chakavian oasis, of the region of which little is known and little interest taken in. The origin of the collected lexica is the territory of the Karlovac four-rivers basin, the region bounded in the east by the Korana and Kordun, by the Kupa in the west and north, and also partly by Slovenia, and by the territory of Ogulin in the south. This area, of about one thousand square kilometres with about 50,000 inhabitants, corresponds to the administrative borders of the Duga Resa Commune and the southern and western parts of the Karlovac community and town, representing an autonomous ethnographic and geographic totality. This region is surrounded by other continental Chakavian oases (the regions of Ozalj and Ogulin, Lika, Gorski Kotar, Žumberak). The Chakavian elements exist also in typical Kajkavian villages between Karlovac and Zagreb, and in other parts.

The largest number of the words here collected have their origin in Zvečaj, a village in the central part (the same applies to accents), then in Šćulac, Vučjak, Prilišće, Brig, Netretić, Stativa, Novigrad, Barilović, Generalski Stol, Bukovlje, Zagrada, Belaj, Bosiljev, Vukova Gorica, and in the present suburbs of Karlovac: Dubovac, Švarce, Mekušje.

The differences in the fund of usable words and in accent exist from place to place. Differences exist in the same village, even in the same family. Therefore the vocabulary has different expressions for the same idea (this applies mostly also to the same speech variety). If not frequent the author has located them precisely. As varieties in accent are numerous he has registered the most frequent ones, except the accents that are isolated due to their obsolescence, so also here the author wanted to show their connection with other Chakavian speeches.

This vocabulary shows the state of the dialects (not slang!) ending with the year 1985. This speech is dying out so that mostly people over 50 years age use these collected words. (except those in the widest use).

Marinko Perušić

RJEČNIK ČAKAVSKOG NARJEĆJA OPĆINE DUGA RESA I KARLOVAC

Ovaj rječnik predstavlja prvi pokušaj prikupljanja jezičnog blaga jedne male čakavske oaze, kraja o kojem se i inače malo zna i kojim se malo bavilo. Prikupljene riječi potječu iz područja karlovačkog četverorječja, kraja omeđenog na istoku Koranom, odnosno Kordunom, na zapadu i sjeveru Kupom, pa dakle djelomice i Slovenijom, a na jugu ogulinskim krajem. To područje, od oko tisuću kvadratnih kilometara, sa oko 50.000 stanovnika, odgovara administrativnim granicama općine Duga Resa i južnim i zapadnim dijelovima općine i grada Karlovca, a predstavlja samosvojnu etnografsku i zemljopisnu cjelinu. Ovaj kraj okružen je i drugim kontinentalnim oazama čakavice (ozaljski, ogulinski kraj, Lika, Gorski Kotar, Žumberak). Čakavski elementi postoje i u tipično kajkavskim selima između Karlovca i Zagreba, i drugdje.

Najveći broj ovdje prikupljenih riječi potječe iz Zvečaja, sela iz središta kraja (isto vrijedi i za naglaske), zatim iz Šćulca, Vučjaka, Prilišća, Briga, Netretića, Stativa, Novigrada, Barilovića, Generalskog Stola, Bukovlja, Zagradaca, Belaja, Bosiljeva, Vukove Gorice, te iz današnjih karlovačkih predgrađa: Dubovca, Švarče, Mekušja.

Od mjesta do mjesta postoje razlike u fondu uporabnih riječi i u naglašavanju. Razlike postoje i unutar istog sela, čak i kuće. Odatle i u rječniku više različitih izraza za isti pojam (većinom to vrijedi i unutar iste varijante govora). Ako su rijeci, neke izraze sam odredio točnom lokacijom. Kako u naglašavanju vlada pravo šarenilo, uzeo sam najčešći naglasak, osim naglasaka koji se zbog svoje arhaičnosti izdvajaju, kako bih i tu pokazao vezu s ostalim čakavskim govorima.

Ovaj rječnik prikazuje stanje dijalekta (ne žargona!) zaključno sa 1985. god. Ovaj je govor pred izumiranjem pa se prikupljenim riječima (osim najraširenijim) uglavnom služe ljudi stariji od 50 godina.